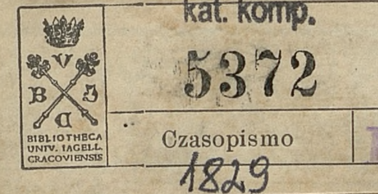

KALENDARZ
Gospodarski
NA ROK PAŃSKI

w WILNIE

w Drukarni Zymela i Manesa

KALENDARZ
GOSPODARSKI
NA ROK PAŃSKI
1829

Zawieraiący w sobie dni 365, oraz święta rzymskie i ruskie, z oznaczeniem dni galowych; tabelę wschodu i zachodu słońca; odmiany xiężyca, i inne ciekawe i pożyteczne wiadomości gospodarskie i astronomiczne; ora. o pożarach przez się powstaiących; na końcu przydane są święta i posty Starozakonnych.

LICZBY ZWROTOW KALENDARSKICH.

Podług Star: Kalendar:		Podług Now: Kalendar:
VI.	Złota Liczba	VI.
XVIII.	Okrąg Słońca	XVIII.
VI.	Epakta	XV.
II.	Poczet Rzymski	II.
F.	Litera Niedzielna	D.

ROK PERYODU JULIUSZOWEGO 6542.

Męsopustu od Nowego roku do Popielca Niedziel 8 i dz: 1.

Wolno drukować — Wilno dnia 25 Maia 1828 roku.
Cenzor, Norbert Jurgiewicz.

W WILNIE
w Drukarni Zymela i Manesa przy Ulicy Niemieckiey pod N. 296.

RUCHOME SWIĘTA.

SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.
Niedzie: Starozapust. 10 Febr: vs. 15 Lut: ns.	Недѣля Мясопустная . . 17 Февраля.
Popielec . . . 27 Febr: vs. 4 Marca ns.	Недѣля Сыропустная . . . 24 Февраля.
Wielkanoc . . 14 Apr: vs. 19 Kwie: ns.	Пасха Христова . . . . . . 14 Апрѣля.
Krz: dni 20, 21, 22 Maj: vs. 25, 26, 27 Maj: ns.	Вознесеніе Господне . . . . . . 23 Маія.
Wniebowst: Pańsk: 23 Maja vs. 28 Maj: ns.	Пятдѣсятница . . . . 2 Іюня.
Zielone Swiątki . . 2 Junii vs. 7 Czer: ns.	Мясопустъ Петровъ . . . . 9 Іюня.
Boże Ciało . . . . 13 Junii vs. 18 Czer: ns.	Петрова поста . . 2 Недѣль и 5 дни.
Niedziel po Zielon: Swiątk: . 25 vs. 24 ns.	Мясопустъ Спасовъ . . . . . 31 Іюля.
Niedz: I. Adwen: . . 1 Dec: vs. 29 List: ns.	Мясопустъ Филиповъ . . . 14 Ноября.

WYKŁAD ZNAKOW KALENDARZA.

Nów Księżyca.	Baran.	Lew.	Strzelec.
Pierwsza Kwadra.	Byk.	Panna.	Kozierożec.
Pełnia.	Bliźnięta.	Waga.	Wodnik.
Ostatnia Kwadra.	Rak.	Niedźwiadek.	Ryby.

Suchedni przypadają.

V. S.	N. S.
Pierwsze, w Marcu 6, 8, 9.	*Pierwsze*, w Marcu 11, 13, 14.
Drugie, w Czerwcu 5, 7, 8.	*Drugie*, w Czerwcu 10, 12, 13.
Trzecie, w Wrześniu 18, 20, 21.	*Trzecie*, w Wrześniu 16, 18, 19.
Czwarte, w Grudniu 18, 20, 21.	*Czwarte*, w Grudniu 16, 18, 19.

* *Oznaczenie dni galowych.*

EPOCHY ZNAKOMITSZE.

Od stworzenia Swiata - - - - 5778.
Od potopu - - - - - - - - - 4122.
Od Narodzenia Chrystusa Pana - 1829.
Od Smierci Chrystusa Pana - - 1796.
Od zburzenia Jerozolimy - - - 1759.
Od założenia Miasta Kijowa - - 1399.

Od Hegiry, czyli ucieczki Mahometa z Mekki, od którey Turcy lata swoie liczyć zaczynaią - 1207.
Od rozdziału Kościoła Wschodniego z Zachodnim - - - - - 959.
Od wprowadze: Wiary S. do Rossyi 841.

Od ustanowienia Metropolii: Kijowskiey, Nowgorodzkiey i Włodzimierskiey - - - - - - - - 840.
Od założenia Miasta Moskwy - - 682.
Od założenia Miasta Grodna - - - 611.
Od założenia Miasta Wilna - - - 511.
Od wynalezienia prochu - - - - 487.
Od wynalazku dział - - - - - 477.
Od wprowadze: Wiary S. do Litwy 442.
Od wprowadze: pierwszey Srebrney monety w Rossyi w Nowgorodzie 409.
Od wynalezienia Druku - - - - 389.
Od zdobycia przez Turkow Konstantynopola - - - - - - - 376.
Od złączenia wszystkich Xięstw w Rossyi - - - - - - - - - - 365.
Od odkrycia Ameryki - - - - 337.
Od przyięcia tytułu Cara w Rossyi 296.
Od zdobycia Kazania - - - - - 277.
Od zdobycia Astrachanu - - - - 276.
Od odkrycia pierwszego Portu w Rossyi, i przybycia cudzoziemskich Okrętow do Archangelu - 276.
Od początku Druku w Moskwie - 265.
Od założenia Akademii Wileńskiey 251.
Od zdobycia Syberyi - - - - - 245.
Od założenia Akademii w Kijowie 211.
Od odkrycia pierwszych żelaznych i miedzianych kopalni i kucia żelaza w Rossyi - - - - - - - 20[illegible].
Od pierwszey Rublowey monety bitey w Moskwie - - - - - - 175.
Od przyłącze: do Rossyi Małorossyi 175.
Od założenia Akademii Słowiano-Greko-Lacińskiey w Moskwie - 152.
Od wprowadzenia regularnego Woyska w Rossyi - - - - - - 139.
Od zaprowadzenia Flotty w Rossyi 133.
Od ustanowienia Orderu S. Andrzeja 131.
Od przyięcia w Rossyi Kalendarza w d. 1 Stycznia zaczynaiącego się 129.
Od założenia Miasta Petersburga - 126.
Od pierwszego wytopienia Srebra w Nerczyńsku - - - - - - 125.
Od zwycięztwa pod Połtawą - - 120.
Od wzięcia Rygi, Inflant, Rewla, Estonii i Wiborga - - - - - 119.
Od ustanowienia Rządzącego Senatu 118.
Od ustanowien: Orderu S. Katarzyny 115.
Od ustanowienia Kollegiow Imperyi 111.
Od ustanowienia Nayświęt: Rządzącego Synodu - - - - - - - 108.
Od przyięcia tytułu Cesarskiego w Rossyi - - - - - - - - - - 108.
Od założenia pierwszych hut miedzianych w Ekaterynburgu - - 106.
Od ustanowienia Orderu S. Alexandra Newskiego - - - - - - 104.
Od założenia Akademii Nauk w Petersburgu - - - - - - - - - 104.
Od odkrycia Srebrnych kopalni w Koływaniu - - - - - - - - 103.
Od założenia lądowego Szlacheckiego Korpusu Kadetow - - - - 97.
Od odkrycia pierwszey kopalni Złota w Rossyi - - - - - - - - 90.
Od założenia morskiego Szlacheckie- Korpusu Kadetow - - - - - 77.
Od założe: Uniwersytetu w Moskwie 75.
Od założenia Akademii Sztuk pięknych w Petersburgu - - - - 71.
Od założenia Szlacheckiego Korpusu Kadetskiego Inżynijerow - - - 67.
Od założ: Domu wychowania Szlachetnych Panien i dzieci Mieszczan 65.
Od potwierdz: Etatu na niezmiennych zasadach dla Akad: Sztuk pięknych 65.
Od ocębrow: kamien: brzegow Newy 65.
Od założenia Wolnego Ekonomicznego Towarzystwa - - - - - - 64.
Od zaprowadzenia w Rossyi szczepienia Ospy - - - - - - - - - 61.
Od ustanowienia Orderu S. Jerzego 60.
Od spale: tureckiey floty pod Czesmą 59.
Od przyłączenia do Rossyi Białeyrusi 57.
Od założenia Szkoły górniczey w Petersburgu - - - - - - - - - 57.
Od zawarcia pokoju z Turkami w Kuczuk-Kainardży - - - - - - 55.
Od zdobycia Kerczy, Jenikola i Kinburga - - - - - - - - - - 55.
Od wydania Ustawy o Żegludze - - 48.
Od ogłoszenia Manifestu o korzyściach i swobodach w dobywaniu

minerałow i robieniu metallow - 47.
Od ustanow: Orderu S. Włodzimierza 47.
Od wzięcia Krymu, Tamana i Kubani 46.
Od założenia Akademii Rossyyskiey 46.
Od założenia Szkoły Lekarskiey w Petersburgu - - - - - - - - 46.
Od założenia Szkoł Narodowych - 46.
Od ogłoszenia Manifestu nadaiącego Szlachcie szczegulne Przywileje i Swobody - - - - - - - - - 44.
Od założenia Szkoły Zeglugi w Petersburgu - - - - - - - - - 43.
Od ogłoszenia Ukazu o budowaniu Drog w całém Państwie Rossyyskiém, nieobciążaiąc Poddanych, i naprawie onych kosztem Skarbu 43.
Od założenia Banku Pożyczkowego - 43.
Od zdobycia Oczakowa - - - - 41.
Od przyłączenia Polskich prowincyi do Rossyi przy drugim podziale tego kraju - - - - - - - - - 36.
Od przyłączenia do Rossyi Xięstwa Kurlandzkiego i Semigalii - - 34.
Od przyłączenia Polskich prowincyi do Rossyi przy trzecim podziale tego kraju - - - - - - - - - 34.
Od Narodzenia Jego Imperatorskiey Mości Cesarza Wszech Rossyy i Króla Polskiego NIKOŁAJA PAWŁOWICZA - - - - - - - 33.
Od założenia Instytutu wychowania Szlachetnych Panien S. Katarzyny w Petersburgu - - - - - 29.
Od ogłoszenia Manifestu kassuiącego na zawsze tayną Expedycyą w Rossyi, i potwierdzaiącego Przywileje Szlachty - - - - - - 28.
Od dobrowolnego poddania się Gruzyi pod Panowanie Rossyi - - 28.
Od rozszerzenia władzy Rządzącego Senatu i ustanowienia ośmiu Ministerstw - - - - - - - - - 27.
Od nowego ustanowienia Uniwersytetu Dorpackiego - - - - - 27.
Od nowego ustanowien: Akade: Nauk 26.
Od nowego ustanowienia Uniwersytetu Wileńskiego - - - - - - 26.
Od pierwszey podróży Rossyan na około świata - - - - - - - 26.
Od założenia Szkoły Architektury Okrętowey w Petersburgu - - 26.
Od założenia Instytutu S. Katarzyny w Moskwie - - - - - - - - 26.
Od nowego potwierdzenia Uniwersytetu w Moskwie - - - - - - 25.
Od założenia Kazańskiego i Charkowskiego Uniwersytetow - - - - 25.
Od przyłączenia do Rossyi Obwodu Białostockiego - - - - - - - 22.
Od założenia Medyko-Chirurgiczney Akademii - - - - - - - - - 21.
Od zawarcia pokoju w Fryderychshamie, mocą którego cała Finlandya po rzekę Torneo, i wyspy Alandzkie przyłączone na wieczne czasy do Rossyi - - - - 20.
Od nowego urządzenia Rady Państwa 19.
Od nowego podziału Ministeryow - 19.
Od ustanowienia lądowey i wodney Kommunikacyi - - - - - - - 19.
Od założenia Imperatorskiego Liceum w Carskiém Siele - - - - 18.
Od poświęcenia Kościoła M. N. Kazańskiey - - - - - - - - - - 17.
Od zawarcia pokoju między Rossyą i Portą Ottomańską, mocą którego Prut i Dunay stał się granicą obu Państw, a wszystkie ziemie między Dniestrem, Prutem i Dunajem przyłączone do Rossyi - - - - 17.
Od oswobodzenia Rossyi od nayścia Francuzow a z niemi dwódziestu innych pokoleń - - - - - - 17.
Od zawarcia pokoju z Persami w Gulistanie, mocą którego wszystkie ziemie po rzeki Araxa i Kura przyłączone do Rossyi - - - - 16.
Od przyłączenia do Rossyi Xięstwa Warszawskiego i przyięcia tytułu Króla Polskiego - - - - - - 14.
Od Wstąpienia na Tron Nayjaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego NIKOŁAJA PAWŁOWICZA - - - - - - - 4.

JANUARIUS, ГЕНВАРЬ, STYCZEŃ ma dni 31.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Luty w Styczniu.	B.Z. Z.	LUNACYE.
		Nazwane jest Imie Jego JEZUS. Luc. 2.					
1	W.	NOWY ROK.	ОБРѢЗАН. ГОСП.	13	Hilaryu: Papież.		
2	S.	Makarego Opata.	Sylwestra Papieża.	14	Hilarego Opata.		
3	C.	Daniela Pr: i Genowe.	Malachijasza Proro:	15	Pawła 1 Pustel:		
4	P.	Tytusa Bisk. i Męcz.	Sobor 70 Apostołow.	16	Marcella Papie.		
5	S.	Telesfora Pap. i Mę.	Teopemta Mę. *Post.*	17	Antoniego Opa.		
		Naleźli Dziecię i Maryą Matkę Jego. Mat. 2.			Jana 2.		
6	N.	Trzech Królow.	Богоявленіе Господ.	18	N. 2 po 3 Król.		Słońce wstępuje w znak wodnika dn. 8 godz. 7 m. 25 rano.
7	P.	Julijana i Lucyiana.	*Sobor Sgo Jana.*	19	Ferdynanda Kr.		
8	W.	Rygober. i Seweryna.	Domicyi Męczenni.	20	Fabija: i Sebast.		
9	S.	Marcyianny Pan. i M.	Polieukta Męczenni.	21	Agnieszki Pan.		
10	C.	Agatona Papieża.	Grzegorza Biskupa.	22	Wincentego M.		
11	P.	Hygina Pap. i Męcz.	Teodozego Mnicha.	23	Zaśl. P. M. Jana.		
12	S.	Raynolda i Honoraty.	Tacianny Męczenn.	24	Tymoteusza Bis.		
		Zdumiewali się wszyscy, którzy go słuchali. Luc. 2.			Mat. 8.		
13	N.	1 po 3 Król. N. Im. Jez.	Н. 1 по Богоявленіи.	25	N. 3 po 3 Król.		Pełnia dnia 8 go. 1 mi. 59 z rana.
14	P.	Hilarego Opata.	Męczeń: Synayskich.	26	Polikarpa Bisk.		
15	W.	Pawła I. Pustelnika.	Pawła Pustelnika.	27	Jana Złotouste.		
16	S.	Marcella Papieża i M.	Okowy Sgo Piotra.	28	Ildefon: i Kar.		
17	C.	Antoniego Op. i Pust.	Antoniego Mn. Wiel.	29	Franciszka Sal.		
18	P.	Katedra S. Piotra.	Atanaz. i Cyryl. Do.	30	Martyny Pann.		Ostatnia kwa. dn. 16 godz. 7 min. 2 z rana.
19	S.	Ferdynanda i Kanuta.	Makarego Egipcyian.	31	Piot. Wy. *Wig.*		
		Jeszczeć nie przyszła godzina moja. Jana 2.			Mat. 8.		
20	N.	2 po 3 Król. Fab. i Seb.	Н. 2 по Богоявленіи.	1	*Febr.* N. 4 p. 3 K.		
21	P.	Agnieszki Pan. i Mę.	Maxyma Wyznaw.	2	Gromn. N. P. M.		
22	W.	Wincentego i Anastaz.	Tymoteusza Aposto.	3	Błażeja Bi. i M.		
23	S.	Zaśl. N. P. M. i Jana.	Klemensa Biskupa.	4	Andrzeja i Wer.		Nów dn. 23 godziny 4 m. 13 z rana.
24	C.	Tymoteusza Bis. i M.	Xenii Panny.	5	Agaty P. i Mę.		
25	P.	Nawrócenie S. Pawła.	Grzegorza Biskupa.	6	Teofila i Doroty		
26	S.	Polikarpa Bis. i Mę.	Xenofonta Kapłana.	7	Romualda Opat.		
		Idź, a jakoś uwierzył niech ci się stanie. Mat. 8.			Mat. 13.		
27	N.	3 po 3 Król. Jana Zło.	Н. 3 по Богоявленіи.	8	N. 5 po 3 Król.		
28	P.	Ildefonsa Bi. i Karola.	Efrema Djakona.	9	Apolonii P. i M.		Pierw. kwa. dn. 29 god. 9 min. 4 wieczor.
29	W.	Franciszka Salezy. Bi.	Ignacego Męczenni.	10	Scholastyki P.		
30	S.	Martyny Panny i Mę.	Трехъ Святителей.	11	Lucyusza Bisk.		
31	C.	Piotra Nol. i Marcelli.	Cyra i Jana Cudot:	12	Gaudentego Mę.		

JANUARIUS, tak nazwany od imienia *Janusa* bożka, roku u Starożytnych Rzymian, któremu przypisywano znajomość przeszłości i przyszłości, i dla tego wyobrażano z głową o dwóch twarzach; pierwszy dzień tego miesiąca był jego uroczystością — U nas miesiąc ten nazwano *Styczniem*, od stykania się starego roku z nowym.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Marzec w Lutym.	B.Z. Z.
1	P.	Ignacego B. i M. *Wig.*	Tryfona Męczeńnika.	13	Jordana i Fusk.	
2	S.	Gromniczney N. P. M.	Сипрѣтеніе Господ:	14	Walentego Mę.	
		Czemużeście bojaźliwi małowierni. Mat. 8.			Mat. 20.	
3	N.	4 po 3 Król. Błażeja.	H. 4 по Богоявленіи.	15	N. Starozapust.	
4	P.	Andrzeja i Weroniki.	Izydora Peluzyiskie.	16	Julijan. P. i M.	
5	W.	Agaty Panny i Męcz:	Agaty Męczeńniczki.	17	Polikarpa Bisk.	
6	S.	Teofila i Doroty Pan.	Bokula Biskupa.	18	Konstancyi Pa.	
7	C.	Romualda Opata.	Parteniusza Biskupa.	19	Konrada Wyz.	
8	P.	Jana *de Matta.* Wy.	Teodora Męczeńni.	20	Eucharego Bisk.	
9	S.	Apolonii Pan. i Męc.	Nicefora Męczeńni.	21	Eleonory Pann.	
		Idźcie i wy do winnicy mojey. Mat. 20.			Luc. 8.	
10	N.	Starozapust. Scholast.	H. 5 по Богоявленіи.	22	N. Mięsopustna.	
11	P.	Lucyusza i Eufrozyn.	Błażeja Biskupa.	23	Fulgent. i Rom.	
12	W.	Gaudentego i Eulalii.	Melecyusza Biskupa.	24	*Macieja Apost.*	
13	S.	Jordana, Julij. i Fuski.	Martyniana Mnicha.	25	Wiktor. i Seraf.	
14	C.	Walentego Męczeńn.	Auxencyusza Mnich.	26	Alexandra Bis.	
15	P.	Faustyna i Jowita.	Onezyma Apostoła.	27	Anastazyi Pann.	
16	S.	Julijanny Pan. i Męc.	Pamfila i Porf. Mm.	28	Romana Wyzn.	
		Kto ma uszy ku słuchaniu, niechay słucha. Luc. 8.			Luc. 18.	
17	N.	Mięsopustna. Polikar.	H. Мясопустная.	1	*Mar.* N. Zapust.	
18	P.	Konstancyi Panny.	Leona Papieża.	2	Sympli. i Helen.	
19	W.	Konrada i Gabina.	Archippa Apostoła.	3	Fortu. i Kuneg.	
20	S.	Eucharego Biskupa.	Leona Biskupa.	4	*Kazim. K. Pop.*	
21	C.	Eleonory Panny.	Tymoteusza Mnicha.	5	Prze. S. Wacła.	
22	P.	Katedra Sgo Piotra.	Znal. Rel. MM. Ewie.	6	Kolety Panny.	
23	S.	Fulgentego i Romany.	Polikarpa Bis. i Mę.	7	Tomasza z Akw.	
		Przeyrzyy, wiara twoja ciebie uzdrowiła. Luc. 18.			Mat. 4.	
24	N.	Zapustna. *Macieja A.*	H. Сыропустная.	8	N. Wstępna.	
25	P.	Wiktoryna i Serafin.	Tarazego B. *D. i pos.*	9	Franciszki Wd.	
26	W.	Alexandra i Nestora.	Porfirego Biskupa.	10	40 Męczeńnik.	
27	S.	Anastazyi Pan. *Popiel.*	Prokopiusza Biskupa.	11	Pelagii P. *Such.*	
28	C.	Romana Opata Wyz.	Bazylego Mnicha.	12	Grzegorza Pap.	

LUNACYE.

Słońce wstępuie w znak ryby dnia 6 go. 10 mi. 4 wieczorem.

Pełnia dn. 6 go. 4 mi. 39 z rana.

Ostatnia kwa. dn. 14 go. 10 mi. 5 wieczorem.

Nów d. 21 go. 2 m. 18 wieczor.

Pierw: kwa. dn. 28 g. 11 mi. 30 z rana.

FEBRUARIUS, tak nazwany na cześć bożka *Februusa*, albo bogini *Februi*, którą starożytni uważali za przełożoną nad oczyszczaniem cieniów zmarłych — Inni utrzymują, że na cześć *Feba*, czyli *Appollina* bożka nauk i sztuk — U nas miesiąc ten zowie się *Lutym* (co dawniey znaczyło srogi, dziki) z przyczyny zimna i mrozów w nim panuiących.

MARTIUS, МАРТЪ, MARZEC ma dni 31.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Kwiecień w Marcu.	B.Z.Z.
1	P.	Albina Biskupa.	Ewdocyi Męczeńnic.	13	Nicef. i Kry. *Su.*	
2	S.	Symplicyusza i Helen.	Teodota Bisk. i Mę.	14	Zachar. B. *Such.*	
		Nie będziesz kusił Pana Boga twego. Mat. 4.			Mat. 17.	
3	N.	Wstępna. Kunegun.	Н. 1 Поста.	15	N. Sucha.	
4	P.	Kazimierza Królewic.	Gerazyma Mnicha.	16	Cyrylla Męczeń.	
5	W.	Prze. S. Wacł. i Teof.	Konona Męczeńnika.	17	Patrycego Bisk	
6	S.	Kolety Panny. *Such.*	42 Męczeń. w Amm.	18	Gabryela Arch	
7	C.	Tomasza z Akwinu.	Bazylego i Efrema.	19	*Józefa Ob. P. M*	
8	P.	Jana Bożego. *Suched.*	Teofilakta Biskupa.	20	Joach. Oy. P. M.	
9	S.	Franciszki Wd. *Such.*	40 Męczeńnikow.	21	Benedykta Opa.	
		Panie dobrze nam jest tu być. Mat. 17.			Luc. 11.	
10	N.	Sucha. 40 Męczeńn.	Н. 2 Поста.	22	N. Głucha.	
11	P.	Konstantyn. i Pelagii.	Sofroniusza Patryar.	23	Ottona i Teodo.	
12	W.	Grzegorza Papieża.	Teofana Sygrańskie.	24	Epigmeu. *Wig.*	
13	S.	Nicefora i Krystyny.	Prz. Rel. S. Nicef. Pa.	25	Zwiast: N. P. M.	
14	C.	Zacharyia: i Matyldy.	Benedykta Opata.	26	Teodozyusza.	
15	P.	Cyryiaka i Longina.	Agapiusza Męczeńni.	27	Ruperta Bisku.	
16	S.	Cyrylla Męczeńnika.	Sabina i Papy Mm.	28	Gunterm. Kapł.	
		Kto nie jest ze mną, przeciw mnie jest. Luc. 11.			Jana 6.	
17	N.	Głucha. Patrycego.	Н. 3 Поста.	29	N. Srzodopostn.	
18	P.	Gabryela Ar. i Edwar.	Cyrylla Arcy-Bisku.	30	Kwiry. i Anieli.	
19	W.	*Józefa Obl. N. P. M.*	Chryzanta i Daryi.	31	Beniam. i Balbi.	
20	S.	Joachima Oy. N. P. M.	MM. w Kl. S. Sabby.	1	*Apr.* Teodory.	
21	C.	Benedykta Opata.	Jakóba Biskupa.	2	Franci: z Pauli.	
22	P.	Pawła Bisk. i Oktaw.	Bazylego Męczeńni.	3	Rychar: i Teod.	
23	S.	Ottona i Teodor. *Wig.*	Nikona Mni. i Męcz.	4	Izydora Biskup	
		Iż ten jest prawdziwie on Prorok. Jana 6.			Jana 8.	
24	N.	Srzodopostna. Epigm.	Н. 4 Поста.	5	N. Biała.	
25	P.	Zwiastowanie N. P. M.	Благовѣщ: П. Богор.	6	Wilhelma Wy.	
26	W.	Teodozyusza i Kastul.	*Sobor S. Gabr. Arch.*	7	Donata i Rufina.	
27	S.	Ruperta Biskupa.	Matrony Męczeńnicz.	8	Apoloniusza M.	
28	C.	Guntermana Kapłana.	Stefana i Hilar. Mn.	9	Maryi Egipcya.	
29	P.	Eustachego Opata.	Marka Biskupa.	10	Ezechiela Pror.	
30	S.	Kwiryna Mę. i Anieli.	Jana Mnicha.	11	Leona Papieża.	
		Który z was dowiedzie na mnie grzechu. Jana 8.			Mat. 21.	
31	N.	Biała. Beniamina.	Н. 5 Поста.	12	N. Kwietna.	

LUNACYE.

Słońce wstępuie w znak barana dn. 8 g. 10 mi. 16 wieczorem.

Porówn. dnia z nocą. Początek wiosny.

Pełnia dn. 8 go. 3 mi. 34 wieczorem.

Ostatnia kw. d. 16 g. 9 m. 2 z rana.

Nów d. 22 g. 12 minu. 3 z północy.

Pierw: kwa. dn. 30 god. 3 m. 48 z rana.

MARTIUS, pierwszy miesiąc w roku starożytnych Rzymian, tak nazwany na cześć *Marsa* bożka woyny, którego potomkami Rzymianie się bydź mienili — U nas z małą odmianą toż samo imie zatrzymał.

APRILIS, АПРѢЛЬ, KWIECIEN ma dni 30.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. May w Kwietniu.	B.Z. Z.
1	P.	Hugona i Teodory.	Maryi Egipcyianki.	13	Hermenegil. M.	
2	W.	Franciszka z Pauli.	Tyta Mnicha.	14	Tybur: i Wale.	
3	S.	Rycharda i Teodozyi.	Niceta Mnicha.	15	Krescentego.	
4	C.	Izydora Biskupa.	Józefa Mnicha.	16	*Wielki Czwar.*	
5	P.	N. P. M Boles. i Winc.	Teodula Męczeńnika.	17	*Wielki Piątek.*	
6	S.	Wilhelma i Syxta.	Eutychiusza Biskupa.	18	*Wielka Sobota.*	
		Błogosławiony który idzie w Imie Pańskie. Mat. 21.			Mar. 16.	
7	N.	Kwietna. Don: i Ruf.	Н. 6 Вербная.	19	Zmartw. Pańsk.	
8	P.	Apoloniu. i Dyonize.	Herodyona Apostoła.	20	Ponied. Wielk.	
9	W.	Maryi Egip. i Kassyl.	Eupsychiusza Męcz.	21	Anzel: i Symo.	
10	S.	Ezechiela Proroka.	Terencyu. i inn. Mm.	22	Sotera i Kaja.	
11	C.	*Wielki.* Leona Pap.	*Wielikiy Czetwier.*	23	*Jerzego Męcz:*	
12	P.	*Wielki.* Juliusza i Kon.	*Wielikaja Piatnica.*	24	Woyciecha Bis.	
13	S.	*Wielka.* Hermenegil.	*Wielikaja Sobbota.*	25	*Marka A. i Ew.*	
		Wstałci zmartwych, nie masz go tu. Mar. 16.			Jana 20.	
14	N.	Zmartw. Pań. Tyburc.	Н. Пасха Христова.	26	N. Przewodna.	
15	P.	Ponied. Wiel. Kresce.	Понедѣль. свѣтлый.	27	Anasta: i Tertul:	
16	W.	Kalixta i Lamberta.	Вторникъ свѣтлый.	28	Witalisa Męcz.	
17	S.	Aniceta i Rudolfa.	Symeona Mnicha.	29	Piotra Męczeń.	
18	C.	Aponiusza i Eleute:	Jana Mnicha.	30	Katarzyny Sen:	
19	P.	Hermogena i Werne.	Jana Anachorety.	1	*Maj. Fil. i Jakó:*	
20	S.	Wiktora i Cezarego.	Teodora Trychina.	2	Atanaz: i Zygm.	
		Błogosła:, ktorzy nie widzieli, a uwierzyli. Jana 20.			Jana 10.	
21	N.	* Przewodna. Anz. i Sy.	Н. 1 по Пасцѣ.	3	N. 2 po Wielk.	
22	P.	Sotera i Kaja Pp. Mm.	Teodora Syceoty,	4	Floryja: i Moni.	
23	W.	*Jerzego Męczeńnika.*	Георгія Великомуч.	5	Piusa Papieża.	
24	S.	Woyciecha Ar. B. i M.	Sabby Męczeńnika.	6	Jana w oleju.	
25	C.	*Marka Apos: i Ewa:*	*Marka Apos: i Ewa:*	7	Domicelli Pan.	
26	P.	Kleta i Marcel. Pap.	Bazylego Biskupa.	8	*Stanisł. B. i M.*	
27	S.	Anastazego i Tertulia.	Symeona Męczeńni.	9	Grzegorza Teol.	
		Dobry Pasterz duszę swą daje za owce. Jana 10.			Jana 16.	
28	N.	2 po Wielk. Witalis.	Н. 2 по Пасцѣ.	10	N. 5 po Wielk.	
29	P.	Piotra Męczeńnika.	9 Męczeńnikow.	11	Mamerta i Maj.	
30	W.	Katarzyny Seneńskie.	*Jakóba Apostoła.*	12	Pankr. i Nere.	

LUNACYE.

Słońce wstępuie w znak byka dnia 7 g. 10 mi. 46 rano.

Pełnia d. 7 go. 8 m. 2 z rana.

Ostatnia kwa. d. 14 g. 4 m. 39 wieczorem.

Nów dn. 21 g. 9 m. 38 z rana.

Pierw. kw. d. 28 g. 9 m. 18 wiecz.

APRILIS, tak nazwany od wyrazu łacińskiego *aperire* (co znaczy *otwierać*), bo w tym miesiącu ziemia zmiękczona deszczem i ogrzana słońcem, otwiera się dla wydania nam skarbow swoich — U nas zowie się *Kwietniem* dla tego, że w tey porze łąki się już kwiatami stroić poczynają.

MAJUS, MAЙ, MAY ma dni 31.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Czerwiec w Maju.	B.Z.Z.	LUNACYE.
1	S.	*Filipa i Jakóba Apos.*	Jeremijasza Proroka.	13	Serwacego i Jo.		
2	C.	Atanazego i Zygmun.	Atanazego Doktora.	14	Bonifacego Mę.		
3	P.	*Znalezien: S. Krzyża.*	Tymoteusza i Maur.	15	Zofii i 3ch Cór.		
4	S.	Floryiana i Moniki.	Pelagii Męczennicz.	16	Jana Nep. i Uba.		
		Maluczko a już mię nie uyrzycie. Jana 16.			Jana 16.		
5	N.	5 po Wielk. Op. S. Józ.	Н. 3 по Пасцѣ.	17	N. 4 po Wielk.		
6	P.	Jana w Oleiu.	Joba sprawiedliwego.	18	Felixa i Wena.		
7	W.	Domicelli Panny.	*Zjawienie S. Krzyża.*	19	Celest: i Puden.		Słońce wstępuie w znak bliźniąt dnia
8	S.	*Stanisława Bis. i M.*	Іоанна Богослова.	20	Bernarda Sene.		9 g. 10 m. 54
9	C.	Grzegorza Naz: Teol:	Николая Епископа.	21	Walensa B. i M.		wieczorem.
10	P.	Zja: S. Mich: i Izy: R.	*Symona Apostoła.*	22	Heleny i Julii.		
11	S.	Mamerta Bis. i Majola.	Mociusza Biskupa.	23	Dezyde: B. i M.		
		Jeśli nie odeydę, Pocieszyciel nieprzyidzie. Jana 16.			Jana 16.		
12	N.	4 po Wielk. Pankra.	Н. 4 по Пасцѣ.	24	N. 5 po Wielk.		Pełnia d.
13	P.	Serwacego i Joba.	Gliceryi Męczennicz.	25	Urba. i Mag. †.		6 g. 9 m. 28
14	W.	Bonifacego Męczenni.	Izydora Męczennika.	26	Filipa Nery. †.		wieczorem.
15	S.	Zofii i trzech Córek.	Pachomiusza Wiel.	27	Jana Papie. †.		
16	C.	Jana Nep: M. i Ubald.	Teodora Mnicha.	28	Wiebow: Pan.		
17	P.	Torpeta i Paschalisa.	Andronika Apostoła.	29	Maxym. i Teod.		
18	S.	Felixa i Wenantego.	Teodota Męczennika.	30	Felixa i Ferdy.		Ostatnia kwa. d. 13 g.
		Opuszczam świat, a idę do Oyca. Jana 16.			Jana 15 i 16.		10 minu: 4
19	N.	5 po Wielk. Pudenc.	Н. 5 по Пасцѣ.	31	N. 6 po Wielk.		wieczorem.
20	P.	Bernarda Senens. †.	Talileja Męczennika.	1	*Jun.* Nik. i Pam.		
21	W.	Walensa Bis. i Mę. †.	*Konstantyna i Hele.*	2	Marcel: i Piotr.		
22	S.	Heleny i Julii Pan. †.	Bazyliszka Męczenni.	3	Lauren. i Kloty.		
23	C.	Wnieb. Pań. Dezyder.	Вознесеніе Господ.	4	Alexan. i Kwir.		Nów dn.
24	P.	Jana Regis. i Joanny.	Symeona Słupnika.	5	Bonifac. i Wale.		20 g. 7 m. 30
25	S.	Urbana P. i Magdale.	*Znal. Gło. Sgo Jana.*	6	Norberta Bisk.		wieczorem.
		Bo ze mną od początku jesteście. Jana 15 i 16.			Jana 14.		
26	N.	6 po Wielk. Filipa.	Н. 6 по Пасцѣ.	7	Zesła. Ducha. S.		
27	P.	Jana Papieża.	Teraponta Biskupa.	8	Poniedz. Swiąt.		Pierw.
28	W.	Germana i Lucyiana.	Niceta Biskupa.	9	Prymu: i Felic.		kwa. d. 28 g.
29	S.	Maxymina i Teodozyi.	Teodozyi Pan. i Mę.	10	Małgor. K. *Such.*		10 minut. 31
30	C.	Felixa i Ferdynanda.	Izacyusza Mnicha.	11	Barnaby Apost:		z rana.
31	P.	Petroneli Panny.	Ermijasza Apostoła.	12	Onufr. W. *Such.*		

MAJUS, tak nazwany na cześć *Mai* (Matki Merkurego posła bogów), które y pierwszy dzień tego miesiąca poświęcili Rzymianie — Inni utrzymują, że go tak nazwał Romulus na pamiątkę Senatorow i szlachty rzymskiey, zwanych *majores.* Był miesiącem osob podeszłych — U nas prawie toż samo zatrzymał nazwisko —

JUNIUS, ІЮНЬ, CZERWIEC ma dni 30.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Lipiec w Czerwcu.	B.Z.Z.
1	S.	Nikodema i Pamfila.	Justyna Męczeńnika.	13	Anton: z P. Su.	
		Kto mnie nie miłuje mów moich niesłu: Jana 14.			Mat. 28.	
2	N.	Zesł: Ducha S. Marcel:	Сошествіе: Св. Духа.	14	N. SSS. Tróycy.	
3	P.	Poniedz Swią. Lauren.	Понед: Св. Тройцы.	15	Wita i Modesta.	
4	W.	Alexandra i Kwiryna.	Вторникъ свѣтлый.	16	Aurelija. i Just.	
5	S.	Bonifac: i Wal. *Such:*	Doroteusza Bis. i M.	17	Adolfa Biskupa	
6	C.	Norberta Bisk: Wyzn.	Hilaryona Mnicha.	18	Boże Ciało.	
7	P.	Roberta Opata. *Such.*	Teodota Bisk: i Mę:	19	Gerw. i Prota.	
8	S.	Medarda Bisku. *Such:*	Teodora Męczeńnika.	20	Sylwery. i Flor.	
		Idąc tedy nauczaycie wszystkie Narody. Mat. 28.			Luc. 14.	
9	N.	SSS. Tróycy. Prymu.	Н. 1. Всѣхъ Свя. *Zap.*	21	N. 2 po Swiątk.	
10	P.	Bogumiła i Małgorza.	Tymote: Bi. *D. 1 pos.*	22	Paulina Biskup.	
11	W.	Barnaby Apostoła.	*Bartłom. i Bar. Ap.*	23	Zenona i Agryp.	
12	S.	Onufrego Pustelnika.	*Onufrego Pustelnik.*	24	*Naro. S. Jana.*	
13	C.	Boże Ciało. Antonie.	Тѣло Христово.	25	Prospera i Galli.	
14	P.	Bazylego W. Bisku.	Elizeusza Proroka.	26	*Serce P. Jezu:*	
15	S.	Wita i Modesta MM.	Ammosa Proroka.	27	Wład. K. *Wig.*	
		Aby był dom móy napełniony. Luc. 14.			Luc. 15.	
16	N.	2 po Swiąt. Franc: Re.	Н. 2 по Сошествіи.	28	N. 3 po Swiątk.	
17	P.	Adolfa i Marcyiana.	Manu: Sawe: i Izmae:	29	Piotra i Pawła.	
18	W.	Marka i Marcellina.	Leoncyusza Męczeń.	30	Pamiąt. S. Paw.	
19	S.	Gerwazego i Protaze.	*Judy Apostoła.*	1	*Jul.* Juliusza M.	
20	C.	Sylweryusza i Floren.	Metodego Bis: i Mę:	2	*Naw: N. P. M.*	
21	P.	*Serce P. Jezusa.* Alo:	Состр: Пр. Богор.	3	Awita Kapłana.	
22	S.	Paulina B. 10,000 Mm.	Euzebiusza B. i Męc.	4	Józefa Kal. i El.	
		Raduycie się ze mną, bom nalazła grosz. Luc. 15.			Luc. 5.	
23	N.	3 po Swiąt. Agrypi.	Н. 3 по Сошествіи.	5	N. 4 po Swiątk.	
24	P.	*Narod. S. Jana Chrz.*	Рождес: Св. Іоанна.	6	Izaja: i Domini.	
25	W.	*Prospera i Gallikana.	Febronii Męczeńnic:	7	Klaud: i Pulch.	
26	S.	Jana i Pawła Mm.	Dawida Mnicha.	8	Kilijana Męcz.	
27	C.	Władysława Króla.	Samsona Mnicha.	9	Zenona i Anato.	
28	P.	Leona Papieża. *Wigil.*	Prz. Rel. Cyra i Jana.	10	7 Braci śpiący.	
29	S.	Piotra i Pawła Apost.	Петра и Павла Апо.	11	Cypryia. i Joan.	
		Zajedź na głębią, a zapuście sieci wasze. Luc. 5.			Mat. 5.	
30	N.	4 po Swiąt. Pa. Paw.	Н. 4 по Сошествіи.	12	N. 5 po Swiątk.	

LUNACYE.

Słońce wstę: w znak raka dn. 9 g. 7 mi. 19 wieczor.

Przesil: dnia. Początek lata.

Pełnia d. 5 god. 7 m. 54 z rana.

Ostatnia kwadra dnia 12 go. 6 min. 28 z rana.

Nów dn. 19 go. 6 m. 28 z rana.

Pierw. kwadra dnia 27 god. 8 m. 12 z rana.

JUNIUS, tak nazwany na cześć *Junony* siostry i żony Jowisza — Był poświęcony młodości — U nas zowie się *Czerwcem*, dla tego, że w tey porze kwitnie roślina *czerwiec* (*seleranthus*), na którey korzonkach w tym miesiącu znayduje się sławny w farbierniach owad *Coccus sarmaticus*.

JULIUS, ІЮЛЬ, LIPIEC ma dni 31.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Sierpień w Lipcu.	B.Z.Z.
1	P.	*Juliusza Męczennika.	Kozmy i Damia: Cu.	13	Małgorzaty Pa.	
2	W.	*Nawiedz. N. P. Mar.*	*Złoże. Szaty N. P. M.*	14	Bonaw. D. Koś.	
3	S.	Awita i Kamilli.	Hiacynta Męczenni.	15	Rozesł. SS. Apo.	
4	C.	Józefa Kal. i Elżbiety.	Andrzeja Ar. B. Kry.	16	*Szkapl. N. P. M.*	
5	P.	Wilhelma i Karoliny.	Atanazego Mnicha.	17	Alexe. W. Wy.	
6	S.	Izajasza i Dominiki.	Sysoia Mnicha.	18	Symeona i Rozy.	
		Iż rzeczono starym nie będziesz zabijał. Mat. 5.			Mar. 8.	
7	N.	5 po Świąt. Klaudyu.	Н. 5 по Сошеств.	19	N. 6 po Świątk.	
8	P.	Kilijana Męczennika.	Prokopiusza Męczeń.	20	Elijasza Prorok.	
9	W.	Zenona i Anatolii.	Pankracego B. i Mę.	21	Daniela i Praxe.	
10	S.	7miu Braci śpiących.	*Złoż. Sz. P.* 45 Mm.	22	*Maryi Magda.*	
11	C.	Cypryiana i Joanny.	Eufemii Męczennicz.	23	Liber. i Apoli.	
12	P.	Jana Gwalb. Opata.	Prokla i Hilar. Mm.	24	Krysty. P. i M.	
13	S.	Małgorzaty Panny.	*Sobor Gabr. Archan.*	25	*Jakóba Apost.*	
		Bo niektórzy z nich zdaleka przyszli. Mar. 8.			Mat. 7.	
14	N.	6 po Świąt. Bonawen.	Н. 6 по Сошеств.	26	N. 7 po Świątk.	
15	P.	Roz. Ss. Ap. i Henryk.	Cyryiaka i Julity Mę.	27	Pantaleona Mę.	
16	W.	*Szkapler. N. P. Mar.*	Antynogona Męczeń.	28	Innoc. i Botwid.	
17	S.	Alexego Wiel. Wyzn.	Maryny Męczennicz.	29	Marty P. G. P. J.	
18	C.	Symeona i Rozyny.	Emiljana Męczenni.	30	Abdona i Senna.	
19	P.	Wincentego *a Paulo.*	*Makr. P. S. S. B. W.*	31	Ignacego Wyz.	
20	S.	Elijasza Pr: i Czesław.	Илiи Пророка.	1	*Aug.* Piot. w ok.	
		Drzewo dobre owoce dobre rodzi. Mat. 7.			Luc. 16.	
21	N.	7 po Świąt. Praxedy.	Н. 7 по Сошеств.	2	N. 8 po Świątk.	
22	P.	**Maryi Magdaleny.*	*Maryi Magdaleny.*	3	Znal: S. Szczep.	
23	W.	Liberyu. i Apolinar.	Trofima i Teofila.	4	Dominika Wyz.	
24	S.	Krystyny Pan i Mę.	Глѣба и Бориса.	5	*N. P. M. Snież.*	
25	C.	*Jakóba Apostoła.*	Успенiе Св. Анны.	6	*Przemie. Pań.*	
26	P.	*Anny Mat. N. P. M.*	Hermolausa Męczeń.	7	Kajetana Wyz.	
27	S.	Pantaleona Męczeń.	*Pantaleona Męczeń.*	8	Cyryiaka i To.	
		Rzekł mu: Cóż to słyszę o tobie? Luc. 16.			Luc. 19.	
28	N.	8 po Świąt. Kunegu.	Н. 8 по Сошеств.	9	N. 9 po Świątk.	
29	P.	Marty Panny G. P. J.	Kalenika Męczenni.	10	*Wawrzyń: Mę.*	
30	W.	Abdona i Senna Mm.	Siły i Sylwana Apo.	11	Tybur. i Zuzan.	
31	S.	Ignacego Loj. Wyzna.	Eudocyma Mn. *Zap.*	12	Klary Panny.	

LUNACYE.

Słońce wstępuie w znak lwa dnia 11 go. 6 mi. 44 rano.

Pełnia dn. 4 godz. 4 minuty 25 wieczorem.

Ostatnia kwa. dnia 11 go. 7 mi. 58 z rana.

Nów dn. 18 godzin. 7 mi. 21 wieczorem.

Pierwsza kw. dn. 26 go. 11 m. 53 wieczor.

JULIUS, tak nazwany przez Marka Antoniusza Cesarza Rzymskiego na cześć *Juliusza Cezara*; przedtém zwał się *quintilis* (od *quintus* piąty), jako piąty miesiąc roku Rzymskiego — U nas zowie się *Lipcem*, dla tego, że w tey porze kwitnie lipa pospolita (*tilia europaea*), z którey kwiatów, pszczoły noszą naywybornieyszy gatunek miodu *lipcem* zwanego.

AUGUSTUS,		АВГУСТЪ,			SIERPIEN	ma dni 31.	
D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Wrzes. w Sierpniu.	B.Z. Z.	LUNACYE.
1	C.	Piotra w Okowach.	7 Męczeń: *D. 1 pos.*	13	Hipol. i Kassyia:		
2	P.	*N. P. M. Anielskiey.*	Prz. Rel. S. Stefana.	14	Euzeb. W. *Wig.*		
3	S.	Znal. S. Stef. i August:	Izaaka, Dalm. i Faust.	15	Wnieb. N. P. M.		
Abowiem przyydą na cię dni. Luc. 19.					Luc. 18.		
4	N.	9 po Swiąt. Domini.	Н. 9 по Сошеств.	16	N. 10 po Swiąt.		
5	P.	*N. P. M. Snieżney.*	Eusygniusza Męczeń.	17	Mamerta i Mir.		
6	W.	*Przemien. Pańskie.*	Преображе. Господ.	18	Agapita i Krys.		Słońce wstępuie w znak panny dn. 11 godz. 1 min. 17 wieczor:
7	S.	Kajetana W. i Donata.	Domicyusza Męczeń.	19	Ludwi: i Benig.		
8	C.	Cyryiaka i Towarzy.	Emiljana Biskupa.	20	Bernarda Opata.		
9	P.	Romana Męczeńnika.	*Macieia Apostoła.*	21	Stefana Króla.		
10	S.	*Wawrzyńca Męczeń.*	Wawrzyńca Męczeń.	22	Symfor. i Filib.		
Ktokolwiek się podwyższa będzie uniżon. Luc. 18.					Mar. 7.		
11	N.	10 po Swiąt. Tyburce.	Н. 10 по Сошеств.	23	N. 11 po Swiąt.		Pełnia d. 2 go. 12 min. 7 z północ:
12	P.	Klary Panny i Felicys.	Focyusza i Aniceta.	24	*Bartłom. Apos.*		
13	W.	Hipolita i Kassyiana.	Maxyma Wyznawcy.	25	Ludwika Króla.		
14	S.	Euzebiu: Wyz. *Wigil.*	Micheasza Proroka.	26	Zefiry: i Róży.		
15	C.	Wniebowzię. N. P. M.	Успеніе Пр. Богоро	27	Cezarego i Rufa.		
16	P.	Rocha Wyznawcy.	Dyomida Męczeńn.	28	Augu. B. i D. K.		Ostatnia kwa. dnia 9 go. 3 min. 16 z rana.
17	S.	Mamerta i Mirona.	Mirona Męczeńnika.	29	Scię. S. Jana Ch.		
Aby nikomu nie powiadali. Mar. 7.					Luc. 10.		
18	N.	11 po Swiąt. Jacka W.	Н. 11 по Сошеств.	30	N. 12 po Swiąt.		
19	P.	Ludwika i Benigny.	Andrze: i 2,593 Mm	31	Raymunda Wy.		
20	W.	Bernarda Opa. Wyz.	Samuela Proroka.	1	*Sept.* Idzego Op.		Nów dn. 17 godzi. 10 min. 36 z rana.
21	S.	Stefana i Joan. Fran.	Tadeusza Apostoła.	2	Maxyma i Stefa.		
22	C.	*Symforyia. i Filiber.	Agatonika Męczeń:	3	Izabe. Kr. i Euf.		
23	P.	Zacheusza i Filipa.	Lupa Męczeńnika.	4	Rozalii Panny.		
24	S.	*Barttomieja Apost.*	Eutychiusza Męczeń.	5	Urbana i Waw.		
Błogosławione oczy, które widzą to. Luc. 10.					Luc. 17.		
25	N.	12 po Swiąt. Ludwik.	Н. 12 по Сошеств.	6	N. 13 po Swiąt.		Pierw. kwadra dnia 25 go. 1 min. 44 wieczorem.
26	P.	Zefiryna i Róży Pan.	Adryjana i Natalii.	7	Reginy P. *Wig.*		
27	W.	Cezarego i Rufa Bis.	Pimena Mnicha.	8	Narodz. N. P. M.		
28	S.	Augustyna B. i D. Koś.	Moyżesza Mnicha.	9	Gorgoniu: Mę.		
29	C.	Scięcie S. Jana Chrz:	Усѣ. Гл. С. Іоан. *Post.*	10	Mikołaja z *Tol:*		
30	P.	Felixa i Szczęs: Mm.	Alexandra Patryar.	11	Prota i Jacka.		
31	S.	Raymunda Non. Wyz.	*Złoż. Paska N. P. M.*	12	*Zwyc. z Turk.*		

AUGUSTUS, August Cezar pierwszy Cesarz Rzymski, który w tym miesiącu był wyniesiony na godność Konsula, odbywał tryumfy i życie zakończył, nadał mu swoie nazwisko; przedtém zwał się *sextilis* (*od sextus* szósty) jako szósty miesiąc roku Rzymskiego — U nas *Sierpień* od sierpa mianowany, albowiem tego miesiąca iuż wszelkie zboża sierpa czyli żniwa potrzebuią —

SEPTEMBER, СЕНТЯБРЬ, WRZESIEŃ ma dni 30.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Pazdzier. w Wrześ.	B.Z. Z.
		Jezusie Nauczycielu, zmiłuy się nad nami. Luc. 17			Mat. 6.	
1	N.	13 po Świąt. Idzego.	Н. 13 по Сошеств.	13	N. 14 po Świątk.	
2	P.	Maxyma M. i Stefana.	Mamanta Męczenni.	14	*Podwy. S. Krzy.*	
3	W.	Izabelli Kr. i Eufrozy.	Antyma Bis. i Mę.	15	Nikodema Mę.	
4	S.	Rozalii Panny.	Moyżesza Proroka.	16	Korn: i Eufe. *Su.*	
5	C.	Urbana i Wawrzyńca.	Zacharyiasza Proro.	17	Piątna S. Fran.	
6	P.	Zacharyiasza i Petron.	Eudocego Męczenni.	18	Józe. i Tom. *Su.*	
7	S.	Reginy Panny. *Wigil.*	Sozonta Męczennika.	19	Janua: i Kon. *Su.*	
		Księgi Rodzaju Jezusa Chrystusa. Mat. 1.			Luc. 7.	
8	N.	14 po Św: Nar. N. P. M.	Н. 14. Рожд. Пр. Бог.	20	N. 15 po Świątk.	
9	P.	Gorgoniu. Męczennika.	*Joachima i Anny.*	21	*Mate. Ap. i Ew.*	
10	W.	Mikołaia z *Tol.* i Pul:	Minodory Męczeń.	22	Maurycego Mę.	
11	S.	Prota i Jacka Męcz.	Teodory Mniszki.	23	Tekli Pa. i Mę.	
12	C.	*Zwyc. z Turk:* i Gwid.	Antonoma Męczenni:	24	Pafnu. i Gerar:	
13	P.	Maurycе. i Polixeny.	Korneliusza Męczeń.	25	Kleofa. i Aurel.	
14	S.	*Podwyż. S. Krzyża.*	Возд. Св. Крес. *Post.*	26	Jozaf. A. B. i M.	
		Prorok wielki powstał między nami. Luc. 7.			Luc. 14.	
15	N.	15 po Świąt. Im. P. M.	Н. 15 по Сошеств.	27	N. 16 po Świątk.	
16	P.	Kornelego i Eufemii.	Іосафата Ар. Епи.	28	Wacła: Kr. i M.	
17	W.	Piątna S. Franciszka.	Zofii Męczenniczki.	29	*Michała Arch.*	
18	S.	Józefa z K. Toma: *Su.*	Eumeniusza Biskupa.	30	Hieroni. D. Koś.	
19	C.	Januare. i Konstanc.	Trofima Męczennika.	1	*Oct.* Remigi: B.	
20	P.	Eustach. i Fausty. *Su.*	Eustachiusza Męcz.	2	*Aniołow Stróż.*	
21	S.	*Mateu: Ap. i Ew. Su.*	Konrada Apostoła.	3	Kandyda Męcz.	
		Kto się uniża, wywyższon będzie. Luc. 14.			Mat. 22.	
22	N.	16 po Świąt. Mauryc.	Н. 16 по Сошеств.	4	N. 17 po Świątk.	
23	P.	Tekli Panny i Męczeń.	*Poczęcie Sgo Jana.*	5	Placy. i Flawii.	
24	W.	Pafnucego i Gerarda	Tekli Męczenniczki.	6	Bruno: i Fidy.	
25	S.	Kleofasa i Aurelii Pa.	Eufrozyny Panny.	7	Marka i Osyty.	
26	C.	Jozafata Ar. Bi: i Mę:	Іоанна Ап. и Еван.	8	Brygidy Wdo:	
27	P.	Prze. S. Sta., Kos. Dam.	Kalistrata Męczeń.	9	Dyonizego Mę.	
28	S.	Wacława Król. i Mę.	Charytona Wyznaw.	10	Fran. Zw. Choc.	
		Miłuy Pana Boga twego. Mat. 22.			Mat. 9.	
29	N.	17 po Świąt *Michała.*	Н. 17 по Сошеств.	11	N. 18 po Świątk.	
30	P.	Hieronima Dok. Kośc.	Grzegorza Bis. i Mę.	12	Maxymilijan. B.	

LUNACYE.

Słońce wstępuie w znak wagi dn. 11 go. 10 mi. o rano.

Porówna. nocy z dniem. Początek jesieni.

Pełn. d. 1 g. 8 m. 12 z rana.

Ostatnia kw. d. 8 g. 1 m. 47 z rana.

Nów dn. 16 g. 3 m. 43 z rana.

Pier. kw. dn. 24 g. 1 m. 29 z rana.

Pełnia d. 30 go. 5 mi. 8 wieczorem.

SEPTEMBER (od *septem* siedm) dla tego tak nazwany, że był siódmym miesiącem roku u dawnych Rzymian — U nas zowie się *Wrześniem*, dla tego, że roślina wrzos pospolity (*Erica vulgaris*) w tey porze naybardziey kwitnie.

OCTOBER, ОКТЯБРЬ, PAZDZIERNIK ma dni 31.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Listopad wPazdzier.
1	W.	Remigiusza Biskupa.	Покровъ Пр. Богор.	13	Edwarda Króla.
2	S.	*Aniołow Stróżow.*	Cypryiana i Justyny.	14	Kalixta Papieża.
3	C.	Kandyda i Gerarda.	Dyonizego Męczeńn.	15	Jadwigi i Teres.
4	P.	Franciszka Wyz. Ser.	Jeroteusza Bis. i Mę.	16	Floren i Gawła.
5	S.	Placyda i Flawii P.	Charytyny Męczeń.	17	Andrze: i Lucy.
		Ufay Synu, odpuszczają się grzechy twoje. Mat. 9.			Mat. 22.
6	N.	18 po Sw. Roż. P. Mar.	Н. 18 по Сошеств.	18	N. 19 po Swiątk.
7	P.	Marka Pa. i Osyty P.	Sergiusza Męczeńni.	19	Piotra z Alkan.
8	W.	Brygidy Wd. i Justy.	Pelagii Mniszki.	20	Maxym. i Wan.
9	S.	Dyonizego Męczeńni.	Jakóba Alfeusz. Apos.	21	Urszuli P. i M.
10	C.	Franc: Zwycię: Choci.	Eulampiusza Męcz.	22	Jana i Korduli.
11	P.	Zenaydy i Placydy Pa.	Filipa Apostoła.	23	Jana Kap. Wy.
12	S.	Maxymilijana Bisk.	Probusa i Taracha.	24	Rafała Archa.
		Otom obiad móy nagotował. Mat. 22.			Jana 4.
13	N.	19 po Swiąt. Edward.	Н. 19 по Сошеств.	25	N. 20 po Swiątk.
14	P.	*Kalixta Papieża.	Gerwazego i Protaze.	26	Ewarysta Papie.
15	W.	Jadwigi Wd. i Teres.	Lucyiana Męczeń.	27	Iwona i Fremen.
16	S.	Florentego i Gawła.	Longina Męczeńni.	28	*Symona i Judy.*
17	C.	Andrzeja i Lucyny.	Ozeasza Proroka.	29	Narcyza i Euze.
18	P.	*Łukasza Ap. i Ewan.*	*Łukasza Ap. i Ewa.*	30	Marcel: i Zenob.
19	S.	Piotra z Alkantary.	Joela Proroka.	31	Wol. i Luc. *Wi.*
		Jeśli znakow i cudow nie uyrzycie. Jana 4.			Mat. 5.
20	N.	20 po Swiąt. Jana Kan.	Н. 20 по Сошеств.	1	*Nov.* Wszyst. SS.
21	P.	Urszu. P. i 11,000 Dzie.	Hilaryona Wielkie:	2	*Dzień Zadusz.*
22	W.	Jana dob: i Kordu: Pa.	Abercyusza Biskupa.	3	Teofila i Witali.
23	S.	Jana Kapistran. Wyz.	*Jakóba Apostoła.*	4	Karola Borrom.
24	C.	Rafała Arch. i Arety.	Areta Męczeńnika.	5	Emery. i Zacha.
25	P.	Kryspina i Kryspini.	Marcyiana Męczeń.	6	Leonarda Wyz.
26	S.	Ewarysta Papieża.	*Demetryusza Męcz.*	7	Herkul. i Engie.
		Sługo złośliwy, wszystek dług odpuścił: ci. Mat. 18.			Mat. 22.
27	N.	21 po Swiąt. Iwona.	Н. 21 по Сошеств.	8	N. 22 po Swiątk.
28	P.	*Symona i Judy Apos.*	Terencyusza Męczeń.	9	Teodora Męcze.
29	W.	Narcyza B. i Euzebii.	Anastazyi Męczeńn.	10	Florent: i Nimfy.
30	S.	Marcellina i Zenobii.	Zenobiusza Męczeń.	11	*Marcina Bisk.*
31	C.	Wolfgan: i Luc. *Wig.*	Narcyza Apostoła.	12	Marcina Papie.

B.Z.Z.

LUNACYE.

Słońce wstępuje w znak niedźwiadka dn. 11 go. 6 min. 10 wieczorem.

Ost. kw. d. 7 go. 4 mi. 11 wieczor:

Nów dn. 15 g. 9 min. 19 wieczor.

Pierw. kwa. d. 23 g. 11 minu. 33 z rana.

Pełnia dn. 30 god. 3 m. 25 z rana.

OCTOBER (od *octo* ośm) dla tego tak nazwany, że był ósmym miesiącem roku Rzymskiego — U nas zowie się *Pazdziernikiem* od paździoru, czyli paździerza (to jest skórki na lnie lub konopiach, która włókno przykrywa, a w tarciu odlatuje) bowiem tego czasu gospodarze po ukończeniu prac rolniczych, len czyszczą od nieużytecznych paździerzy.

NOVEMBER, НОЯБРЬ, LISTOPAD ma dni 30.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Grudzień w Listop.	B.Z. Z.
1	P.	Wszystkich Swiętych.	*Kozmy i Dam. Cud.*	13	Dydaka Wyzn.	
2	S.	*Dzień Zaduszny.*	B. Jozafata A. B. i M.	14	Serafiona Męcz.	
		Godzili się czynsz dawać Cesarzowi. Mat. 22.			Mat. 9.	
3	N.	22 po Swiąt. Teofila.	Н. 22 по Сошеств.	15	N. 23 po Swiątk.	
4	P.	Karola Borromeusza.	Joanicyusza Wielkie.	16	Edmunda Bis.	
5	W.	Emeryka i Zacharyja.	Galaktyona Męcz.	17	Grzego: i Salom.	
6	S.	Leonarda Wyznawcy.	Pawła Wyznawcy.	18	Eupsy. i Odona.	
7	C.	Herkul. i Engielber.	Jerona Męczeńnika.	19	Elżbiety Wdo.	
8	P.	4ch Koronat. i Sewery.	Михаила Арханг.	20	Felixa i Sympli.	
9	S.	Teodora Męczeńnika.	Onisyfora i Porfire.	21	*Ofiaro. N. P. M.*	
		Panie, córka moja dopiero skonała. Mat. 9.			Mat. 24.	
10	N.	23 po Swiątk. Nimfy.	Н. 23 по Сошеств.	22	N. 24 po Swiątk.	
11	P.	*Marcina Biskupa.*	Miny i Wiktora.	23	Klemensa Pap.	
12	W.	5 Br. Pol. i Marcina.	Jana Patr. Alexan.	24	Jana od Krzyża.	
13	S.	Dydaka Wyznawcy.	*Jana Złotoustego.*	25	*Katarz. P. i M.*	
14	C.	Serafiona Męczeńnika.	*Filipa Apost. Zapu.*	26	Piotra i Delfiny.	
15	P.	Leopolda i Giertrudy.	Samsona W. *D. 1 pos.*	27	Fakun. i Jozafa.	
16	S.	Edmunda Biskupa.	*Mateusza Ap. i Ew.*	28	Rufina i Mansw.	
		Opowiem skryte rzeczy od założenia. Mat. 13.			Luc. 21.	
17	N.	24 po Swiąt. Stanisła.	Н. 24 по Сошеств.	29	N. 1 Adwentu.	
18	P.	Eupsychiu. i Odona.	Platona i Romana.	30	*Andrzeja Apos.*	
19	W.	Elżbiety Wdowy.	Abdyiasza Proroka.	1	*Dec.* Eligiego B.	
20	S.	*Felixa *de Val.* Sympl.	Prokla Bis. i Patr.	2	Chryz: i Bibian.	
21	C.	*Ofiarowan: N. P. M.*	Входъ Пр. Богоро.	3	Franciszka Xaw.	
22	P.	Cecylii Panny i Męcz.	Filemona Apostoła.	4	Barbary P. i M.	
23	S.	Klemensa Pap. i Mę.	Amfilochiusza Bis.	5	Sabby Opata.	
		Gdy uyrzycie brzydkie spustoszenie. Mat. 24.			Mat. 11.	
24	N.	25 po Swiąt. Chryzogo.	Н. 25 по Сошеств.	6	N. 2 Adwentu	
25	P.	*Katarzyny P. i Mę.*	Klemensa Papieża.	7	Ambr. B. *Wigi.*	
26	W.	Piotra, Konr. i Delfi.	Alimpiusza Słupnika.	8	Niep. Poc. P. M.	
27	S.	Fakunda i Jozaf. Pu.	Jakóba Męczeńnika.	9	Cypry: i Waler.	
28	C.	Rufina i Mansweta.	Stefana Męczeńnika.	10	*N. P. M. Loret.*	
29	P.	Saturnina Męczeńn.	Paramona Męczeń.	11	Damazego Pap.	
30	S.	*Andrzeja Apostoła.*	*Andrzeja Apostoła.*	12	Spiryd: i Dyoni.	

LUNACYE.

Słońce wstępuje w znak strzelca dn. 10 god. 2 m. 33 wieczor.

Ost. kw. dn. 6 go. 10 m. 31 z rana.

Nów dn. 14 go. 2 mi. 12 wieczor.

Pier. kw. dn. 21 go. 8 mi. 13 wieczorem.

Pełnia d. 28 go. 3 mi. 20 wieczor.

NOVEMBER (od *novem* dziewięć) tak nazwany u Rzymian, że był dziewiątym miesiącem ich roku — U nas *Listopad* rzeczony, że w tey porze liście z drzew opadają.

DECEMBER, ДЕКАБРЬ, GRUDZIEN ma dni 31.

D.	T.	Swięta Rzymskie według Starego Kalendarza.	Swięta Ruskie.	L.	S. Rzymskie według nowego Kalendarza. Styczeń w Grudniu.	B.Z.Z.	LUNACYE.
		Boć się przybliża odkupienie wasze. Luc. 21.			Jana 1.		
1	N.	1 Adwentu. Eligiego.	H. 26 по Сошеств.	13	N. 5 Adwentu.		
2	P.	Chryzologa i Bibianny.	Abbakuma Proroka.	14	Nikaze. i Eutro		
3	W.	Franciszka Xaw. Wy.	Sofronijasza Proroka.	15	Ireneu. i Waler.		
4	S.	Barbary Pan. i Męcz.	*Barbary Pan. i Mę.*	16	Anan. Adel. *Su.*		
5	C.	Sabby Opata.	Sabby Mnicha.	17	Łaza: i Olimpii.		
6	P.	**Mikołaja Bisk. Mir.*	Николая Епископа.	18	Wiktoryna. *Su.*		
7	S.	Ambrożego B. *Wigil.*	Ambrożego Biskupa.	19	Nemezyusza. *Su.*		Słońce wstępuje w znak kozierożca d. 10 g. 3 m. ocsno. Przesil. nocy. Początek zimy.
		A Jakób zrodził Józefa Męża Maryi. Mat. 1.			Luc. 3.		
8	N.	2 Ad. Niep. Poc. N. P. M.	H. 27 по Сошеств.	20	N. 4 Adwentu.		
9	P.	Cypryiana i Waleryi.	Зачатие Св. Анны.	21	*Tomasza Apos.*		
10	W.	*N. P. M. Loretańsk.*	Miny i Germ. Mm.	22	Anastazyi Męcz.		
11	S.	Damazego Papieża.	Daniela Słupnika.	23	Wiktor. P. i M.		
12	C.	Spirydyona i Dyonizy.	Spirydyona Biskupa.	24	*Ada. i Ew. Wig.*		
13	P.	Lucyi Pan. i Męcz.	Eustracyusza Męcz.	25	Boże Narodzen.		
14	S.	Nikazego i Eutropii.	Tyrsa i Filem. Mm.	26	Szczepana i Mę.		Ost. kw. dn. 6 g. 7 m. 42 z rana.
		A wyznał, żem ja nie jest Chrystus. Jana 1.			Luc. 2.		
15	N.	3 Adwentu. Walery.	H. Св. Праотецъ.	27	N. po Boż. Nar.		
16	P.	Ananijasza i Adelaydy.	Aggeusza Proroka.	28	*Młodziankow.*		
17	W.	Łazarza Bis. i Olimpii.	Daniela Proroka.	29	Tomasza B. Kan.		
18	S.	Wiktor. i Gracy. *Su.*	Sebastyiana Męczeń.	30	Dawida Króla.		Nów dn. 14 go. 5 mi. 17 z rana.
19	C.	Nemezyusza i Fausty.	Bonifacego Męczeńn.	31	Sylwestra Pap.		
20	P.	Eugeniu. i Teofil. *Su.*	Ignacego Męczeńn.	1	*Jan.* Nowy Rok.		
21	S.	*Tomasza Apos. Such.*	Julijanny Męczeń.	2	Makarego Opat.		
		Stało się Słowo Pańskie do Jana. Luc. 3.			Mat. 2.		
22	N.	4 Adwentu. Anastazy.	H. Свят. Отецъ.	3	N. po Now. Ru.		Pier. kw. dn. 21 g. 10 min. 19 wieczorem.
23	P.	Wiktoryi Pan. i Mę.	10ciu Męczeńnikow.	4	Tytusa Biskupa.		
24	W.	*Adama i Ewy. Wigil.*	Eugenii Męczeńnicz.	5	Telesfora P. i M.		
25	S.	Boże Narodzenie.	Рожд. Г. Iису. Хри.	6	Trzech Królow.		
26	C.	Szczepana i Męczeń.	Соборъ Пр. Богоро.	7	Julija. i Lucyia.		
27	P.	*Jana Ewangelisty.*	Стефана и Мученни.	8	Rygob. i Sewer.		Pełnia dn. 29 go. 2 mi. 40 wieczorem.
28	S.	*Młodziankow.*	20,000 Męczeńnikow.	9	Marcy: P. i M.		
		I na powstanie wielu ich w Izraelu. Luc. 2.			Luc. 2.		
29	N.	Po Boż. Nar. Tomasza.	H. по Рожде. Господ.	10	N. 1 po 3 Król.		
30	P.	Dawida Króla.	Anezyi Męczeńnicz.	11	Higina Pap. i M.		
31	W.	Sylwestra Pap. Wyz.	Melanii Mniszki.	12	Raynol: i Honor.		

DECEMBER (od *decem* dziesięć) tak nazwany, że był dziesiątym miesiącem starożytnego roku Rzymskiego — Dzisiay jest dwónastym i ostatnim — U nas *Grudzień* od grudy rzeczony, bowiem tego czasu mróz wielką siłę bierze i ziemię wilgotną w grudy ścina.

DNI SWIĄTECZNE I UROCZYSTE,

w które uczący się w Szkołach są wolni od nauk.

STYCZEŃ.

1, NOWY ROK.
6, Zjawienie Pańskie, albo 3ch Królow.

LUTY.

2, Gromniczney Nayświęt: Panny Maryi.
22 i 23, Piątek i Sobota przed Syrną Niedz.

MARZEC.

4, Swiętego Kazimierza Królewica.
25, Zwiastowanie Nayświęt: Panny Maryi.

KWIECIEŃ.

11, Wielki Czwartek.
12, Wielki Piątek.
13, Wielka Sobota.
14, 15, 16, Zmartw: Pańsk: i cały tydzień.
21, Imieniny Jey Imperatorskiey Mości Alexandry Teodorówny, i N. W. X. Alexandry Nikołajówny, i roczni: urodzin N. W. X. Alexandra Nikołajewicza narodz: 17 Apr. w roku 1818.

MAY.

9, Swiętego Nikołaja Cudotwórcy.
23, Wniebowstąpienie Pańskie.

CZERWIEC.

2, 3, Zesłanie Ducha Swiętego.
13, Boże Ciało.
25, Dzień urodz: Jego Imperatorskiey Mości Nikołaja Pawłowicza w roku 1796, i N. W. X. Alexandry Nikołajówny w 1825.
29, Swiętych Apostołow Piotra i Pawła.

LIPIEC.

1, Dzień urodz: Jey Imperatorskiey Mości Alexandry Teodorówny w roku 1798.
22, Imieniny Jey Imperatorskiey Mości Maryi Teodorówny, N. W. X. Maryi Nikołajówny, N. W. X. Maryi Michaylówny, i N. W. X. Maryi Pawłówny.

SIERPIEŃ.

6, Przemienienie Pańskie, i roczni: urodz: N. W. X. Maryi Nikołajówny w 1819.
15, Wniebowzięcie Naysw: Panny Maryi.
22, Koronacya Jego Imperatorskiey Mości Nikołaja Pawłowicza Samowładnącego Całą Rossyą i Jey Imperatorskiey Mości Alexandry Teodorówny.
29, Scięcie Swiętego Jana.
30, Swiętego Alexandra Newskiego. Imieniny N. W. X. Alexandra Nikołajewicza, i rocznica urodzin N. W. X. Olgi Nikołajówny w roku 1822.

WRZESIEŃ.

8, Narodzenie Nayświęt: Panny Maryi.
14, Podwyższenie Swiętego Krzyża.
26, Swiętego Jana Apostoła i Ewangelisty.

PAZDZIERNIK.

1, Opieki Nayświętszey Panny Maryi.
14, Rocznica urodzin Jey Imperatorskiey Mości Maryi Teodorówny w roku 1759.
22, Cudownego Kazań: Obrazu N. P. Maryi.

LISTOPAD.

1, Wszystkich Swiętych.
20, Wstąpienie na tron Jego Imperatorskiey Mości Nikołaja Pawłowicza Samowładnącego Całą Rossyą i Króla Polsk.
21, Ofiarowanie Nayświęt: Panny Maryi.

GRUDZIEŃ.

6, Swiętego Nikołaia Cudotwórcy, i Imieniny Jego Imperatorskiey Mości Nikołaja Pawłowicza.
8, Niepokal: Poczęcia Nayś: Panny Maryi.
25, 26, 27, Boże Narodzenie, i pamiątka wygnania Francuzów z kraju.

Prócz wzmienionych uroczystych dni, wolni są od nauk od dn. 23 Grudnia do dn. 2 Stycznia, także Wakacyyne według zwyczaju.

INNE DNI TABELNE,

w które wzmienieni Uczniowie od nauk nie są wolni.

STYCZEŃ.

7, Rocznica urodzin N. W. X. Anny Pawłówny w roku 1795.

9, Rocznica urodzin N. W. X. Heleny Pawłówny w roku 1807.

28, Rocznica urodzin N. W. X. Michała Pawłowicza w roku 1798.

LUTY.

3, Imieniny N. W. X. Anny Pawłówny.

4, Rocznica urodzin N. W. X. Maryi Pawłówny w roku 1786.

25, Rocznica urodzin N. W. X. Maryi Michayłówny w roku 1825.

KWIECIEŃ.

27, Rocznica urodzin N. Cesarzewicza W. X. Konstantyna Pawłowicza w roku 1779.

MAY.

14, Rocznica urodzin N. W. X. Elżbiety Michayłówny w roku 1826.

21, Dzień Imienin N. Cesarzewicza W. X. Konstantyna Pawłowicza, N. W. X. Konstantyna Nikołajewicza, i N. W. X. Heleny Pawłówny.

LIPIEC.

11, Imieniny N. W. X. Olgi Nikołajówny.

SIERPIEŃ.

16, Rocznica urodzin N. W. X. Katarzyny Michayłówny w roku 1827.

WRZESIEŃ.

5, Imieniny N. W. X. Elżbiety Michayłówny.

9, Roczn: urodzin N. W. X. Konstantyna Nikołajewicza w roku 1827.

LISTOPAD.

8, Imieniny N. W. X. Michała Pawłowicza.

24, Imieniny N. W. X. Katarzyny Michayłówny.

DNI ZWYCIĘZKIE,

w które się śpiewa po Kościołach Te Deum Laudamus.

CZERWIEC.

27, Pamiątka zwycięztwa pod Półtawą.

LIPIEC.

10, Pamiątka pokoju zawartego między Państwem Ros: i portą Ottomańską w Kainardzie, i przyłączenia Tauryckiego państwa do dzierżawy Rossyyskiéy.

27, Wzięcie Fregat przy Angucie i przy Grengramie.

SIERPIEN.

9, Pamiątka wzięcia Narwy.

19, Pamiątka zwycięztwa odniesionego nad wóyskiem Pruskiém.

WRZESIEN.

28, Zwycięztwo odniesione nad Generałem Lewenhauptem.

PAZDZIERNIK.

11, Wzięcie Slusselburga.

LISTOPAD.

30, Swięto Andrzeja Apostoła.

WIADOMOŚĆ KIEDY W WILNIE POCZTA ODCHODZI.

Na trakt przez Kowno do St. Petersburga, Warszawy, i do wszystkich miast w tey stronie leżących, także do Królestwa Polskiego, i drugich państw i miast za niém położonych, również do Prus, przez Kowno i Jurborg, w Niedziele i Czwartki.

Na trakt przez Mińsk do Moskwy, Małey Rossyi i Wołynia, oraz do wszystkich miast w tey stronie leżących, w Poniedziałki i Czwartki o godzinie 4tey po południu; przyymowane zaś na takowe trakty korrespondencye będą w też dni od godziny 7 do 11 z rana.

Na trakt przez Grodno do Białegostoku, przez Słonim do Brześcia i za granicę do Królestwa Polskiego, przez Nieświż i Mińsk do Radziwiłłowa, oraz za granicę do Austryi i do wszystkich miast i państw w tey stronie położonych, podobnież do Widz, Wiłkomierza i Trok, we Srzody i Soboty o godzinie 8mey po południu; przyymowane zaś na te trakty korrespondencye będą w też dni od godziny 7 do 11 z rana.

DODATEK

Do Kalendarza Gospodarskiego na rok 1829, *zawieraiący w sobie różne*

WIADOMOŚCI GOSPODARSKIE.

Sekret.

Ktoby chciał mieć goździki rozlicznego koloru, niechay nakładzie nasienia z goździkow różnych kolorów w cewkę, i wsadzi w ziemię, z tego wyrośnie kwiat jeden, lecz różnych kolorów. A jeżeliby chciał mieć goździki i fijołki w zimie rozkwitłe, tedy dnia pierwszego Pazdziernika krzaczki ich z korzonkami w gnoy koński dobrze umieszany, niechay zagrzebie.

Sposob wybawienia plam żółtych i rdzy z chust.

Wody zwarzyć w rądlu, i na nim położyć cynowy półmisek, na którym chusta z plamami, natarłszy onę sokiem z cytryny, i przykryć drugim półmiskiem, niech tak postoi, a potym wyprać, aż zeydzie plama.

Sposob ochraniania dachów od ognia.

Często się zdarza, iż w razie wszczętego pożaru w sąsiedzkim domu, skry padające na poblizkie dachy, zapalają oneż. Dla unikniena tego nieszczęścia, dobrzeby było mieć w takim razie na długim kiju duże kropidło z starey rohoży zrobione; człowiek znaydujący się na dachu przyległego domu, uyrzawszy skrę upadającą, gdy tym kropidłem umaczanym w wodzie skrę przykryje, ta natychmiast zgaśnie. Ten mało kosztujący zachodu sposob, daleko jest łatwieyszym w dawaniu ratunku nagłego, aniżeli polewanie dachów wodą.

Napóy ochładzający w czasie upałów.

Bierze się wody źrzódlaney i przegotowuie, póki nie zawrze. Na tenczas wlewa się do niey równa miara dobrego zimnego wina, i osładza się cukrem podług upodobania, a potém ten napóy ostudza się. Ogrzani jak naybardziey ludzie, bądź przechadzką, bądź tańcem, mogą naybezpieczniey takiego napoju używać.

O wywabianiu plam z sukień.

1, Plamy od tłustości, lub oleju z sukień dających się prać, snadno można spędzić mydłem, albo tęgim ługiem potażowym. Używają także do tego żółci wołowey. Terpetynowy rektifikowany olejek i eter, służą do wywabiania plam tłustych z papieru, książek i rycin. Użycie tak zwanych ziem połykających, jako to: ziemi folarskiey, glinki, kredy, niegaszonego wapna, mniey jest skuteczne.

2, Plamy z żywicy i wosku snadno pozbyć można za pomocą alkoholu mniey więcey tęgiego.

3, Plamy od alkaliow i uryny, dają się zniszczyć kwasami roślinnemi, jako to octem, sokiem cytrynowym, solą szczawiową, kwasem winnym. (Bywa czasem: że uryna jest kwasna; w tenczas ług potażowy

jest skuteczny, byle kolor na sukni był trwały).

4, Plamy od kwasów zazwyczay psują kolory, trzeba przeto za pomocą octu barwierskiego wyczesać mieysce splamione, i wyrwać włos pozbawiony koloru. Rzadko atoli udaje się przywrócić kolor za pomocą mydła i alkaliow.

5, Zwyczayne plamy atramentowe łatwo schodzą z bielizny, za użyciem soli szczawiowey; z innych przedmiotów, można je spędzić słabym kwasem saletrowym, albo sokiem z niedoyrzałych winogron.

6, Atrament drukarski będąc tłusty, wywabia się mydłem zwyczaynym, lub ammonijakalnym; i dla tego skuteczna jest także uryna kocia, poczém przedmiot w wodzie wyprać należy.

7, Plamy od rdzy ustępują za użyciem rozczynu potażowey wątroby siarczaney, czyli wodo-siarczanu potażu (*hydro-sulphas potassae*), piorąc potém pilnie przedmiot w wodzie.

8, Plamy ze smoły, dziegciu, farby oleyney, nikną od terpetynowego oleyku; pierwsze także od alkoholu; smarowidło z kół wozowych i inne podobne tłuste substancye, wywabiają się żółtkiem twardo gotowanego jaja, poczém starannie wymywają się mydłem i wodą.

Sposob zapobieżenia, aby zżęte zboże w czasie słoty z. kłosów niewyrastało.

Pewien gospodarz w Morawii podał w roku 1821 do publiczney wiadomości, iż sam w ciągu swojey 25-letniey praktyki, jako rządzca ekonomiczny obszernych dobr ziemskich, pokilkakrotnie doświadczył i zapewnił się: o niezawodnym śrzodku zabezpieczania zżętego zboża; iżby, jeśli trwające przez długi czas słoty, przed zwiezieniem do gumna, w polu je zaskoczą, w kłosach niewyrastało; ten zaś na tém się zasadza, iżby *zboże na garściach często przewracać.*

Srzodek ten nie jest nowo odkryty, i zapewnie już od naydawnieyszych czasów był znajomy i od pilnych gospodarzy wykonywany, a nawet wielu teoretyków, o nim jako o bardzo skutecznym wspomina.

Ale *jak? kiedy?* i *dla czego* zboże ma bydź przewracane? tego nayznacznieysza część gospodarzy niewie, i w sposob przekonywający przyczyny naznaczyć nie umie. Ztąd pochodzi, iż tylko przez ślepe naśladowanie, tak, jak wiele innych czynności gospodarskich, odbywając to działanie, ani onego w swoim czasie, ani z przyzwoitą dbałością, niedokonywają: przez co chybia pożądany skutek i ginie ufność w śrzodku polecanym.

To więc *jak?* i *kiedy?* w ten sposob objaśnia się:

Jeśli mimo wszelkiey przezorności i spodziewania, dżdżysty czas natrafi w ciągu samego żniwa zboże na garściach leżące: i na dłuższą niepogodę zanosi się: trzeba zaraz *dnia następnego* zboże przewracać, i potém *codziennie*, czyli dészcz pada lub nie, przewracanie takowe nawet podczas dészczu powtarzać; kłosy powinny bydź rozpościerane, i zawsze, ile możności, na wysokim rżysku, czyli ścierniu, rozściełane; zboże, które wyległo, powinno bydź także, niezważając na słotę, zżętém i podobnież przewracaném, i to tak długo, aż nastanie pięknieyszey pogody dozwoli, aby zboże wyschło i związane w snopki, do gumna zwiezionem bydź mogło.

Wielu gospodarzy zwykło na jednodwu, a nawet trzy-dniową słotę bynaymniey nieuważać, w nadziei: azali pięknieysza pogoda nie nastąpi i praca przewracania nieoszczędzi się; zaniedbując tym sposobem porę naywłaściwszą, wtenczas dopiero uciekają się po ratunek do wskazanego śrzodka, kiedy już jest zapóźno; gdyż ziarno wyrastać poczęło; szkody więc gotowey już odwrócić niepodobna. Zboże wyległe zostawiają na pniu, narzekają i jęczą, iż w kłosie porasta, i dopiero po ustaniu

słoty, przystępują do żniwa, kiedy iuż zboże porosło.

Podobnież dzieje się i ze zbożem związanem w kopach lub mędlach złożoném; wierzchnie snopy zazwyczay porastają i psują się w czasie długo trwającey niepogody. Temu złemu podobnym sposobem zaradzić można: obracając często też snopki i roztrzępując ich kłosy.

Dla czego takie przewracanie jest skuteczném? tego przyczyny pospolici wieśniacy naznaczyć nie umieją: ale myślącym gospodarzom takowa obcą nie będzie, a to z tego prostego w rolnictwie doświadczenia: że przez częste wzruszanie, w nasieniu, częścią się zupełnie niszczą, częścią doznają przeszkody *główne kiełkowania czyli porastania warunki*, to jest: *ciepło, wilgoć, umiarkowany przystęp powietrza i spokoyność.* —

Sposob zabezpieczania składów zbożowych i śpiżarni od myszy.

W składach pewnego kupca Gdańskiego czyniły myszy wielkie zniszczenia; nareszcie przyszło mu na myśl, aby w śrzodek i na wierzchu kup zbożowych natknąć trzy, albo cztery gałązki żabiey miętkwi (mentha pallustris); a odtąd zboże od myszy było nietknięte. Powtórzył przeto doświadczenie swoje na składach sérnych i innych; a skutek okazał, że gdziekolwiek tę roślinę czyli zieloną, czyli suchą położył, myszy tam gościć przestały.

Przeciw temu rodzajowi źwierząt corocznie kalendarz podnosi woynę; ale czy to śrzodki napaści są mniey skuteczne, czy gospodarze onych używać niechcą, albowiem narzekania na domierzane szkody i teraz nieustają. Chcąc przeciąć tę walkę ostatecznie podaje się *sposob*, za pomocą którego *w jednym dniu wszystkich szczurow wypędzić można.*

Od rośliny *psi język zwyczayny* (u Kluka) zwaney, taką mają odrazę szczury, że budowlę, w którey będzie natrzęsiona, w jedném dniu opuszczaią. Roślina takowa rośnie na łąkach i przy brzegach rowów; trzeba zaś zbierać ją na początku lata, kiedy ma naywięcey mocy. Łodygi rozgniatają się i rozrzucają w mieyscach, które oczyścić chcemy. Jeśli nią potrząśnione będą statki wodne, tedy szczury raczey w wodzie śmierć obierają, aniżeli aby w blizkości tego ziela zostawały. Z tego względu należy tego śrzodka używać zmównie z sąsiadami, aby z jednego budynku wszystkie do przyległych się nie schroniły.

PRZYPOWIEŚCI I ANEKDOTY.

Pleban i kmiotek.

Pobożny jedney wioski pleban przechadzając się po polu, napotkał młodego kmiotka. Kmiotek był zadumany, patrzył z smutkiem na zagony. „Cóż ci to moje dziecie„? zapytał się go dobry pleban. „Trapię się i kłopocę odpowiedział chłopek, móy jęczmień wschodzić niechce. — „Próżne i „niepotrzebne te troski zawołał pleban, po„cóż się martwić rzeczą, którey zaradzić nie„zdołasz? żebyś tu cały dzień stał i dumał, „czyż dla tego jedno ziarnko kieł wypuści? „I móy jęczmień jeszcze niezszedł, ale ja „się tém nie trapię. Uprawiłem dobrze ro„lę, wyczyściłem ją z zielska, wrzuciłem w „nią czyste ziarno, resztę zostawiam Bogu. „Bo zorać i zasiać nędzny człowiek może, „ale wzrost i plon w ręku jest Nieba. My „ludzie dopełniaymy tylko dokładnie tego, „co do nas należy, wszystkie dalsze troski, „i owoce pracy naszey polecaymy Bogu.

„On o nas pieczę mieć będzie, On naszę nie-„udolność zastąpi„.

Ignaś I. dwóch lat jeszcze niemiał, kiedy już wielkie pojęcie i nadzwyczayną pamięć okazywać zaczął. Kupił mu Oyciec pierwszy Tom pielgrzyma z Dobromila; w momencie wszystkich Królow poznał i nigdy się niemylił w nazwaniu każdego. Ktoś chciał się przekonać o tey jego umiejętności; pokazuje mu jednego z Królow i pyta się: „Jakże się ten zowie„? —„ Michał Korybut„! odpowie chłopczyna, i tak było. „A ten„? dodał badacz udawszy, że przewrócił kilka kartek, a wskazując na tegoż samego Króla. „Wiśniowiecki„! zawołał Ignaś z dowcipną minką.—

Pewien Pan, który się po polsku nosił, kupił bardzo piękney materyi, chcąc mieć z niey żupan. Kazał więc przywołać krawca, lecz ten obeyrzawszy materyą, powiedział, że nie wystarczy, i odszedł. Kazał tedy przywołać drugiego; ten wziął, zrobił i odniosł. Po niejakim czasie wyszedłszy ów Pan na przechadzkę, spotyka krawca z córeczką ubraną w sukienkę z teyże samey materyi co i jego żupan; zdziwiony, zapyta się: jakim sposobem to się stać mogło, że tamten krawiec oświadczył, iż nie wystarczy, a WPan nie tylko zrobiłeś dla mnie suknię, ale i swoją córkę ustroiłeś? Bo on ma większą córeczkę, niż ja, rzekł krawiec, i dla tego powiedział, że mu nie wystarczy.

Do pewnego gospodarza utrzymującego traktyer, rzekł oszust: „Czy nie mógłbyś mi WP. pokredytować tego, co ja dziś „najadłem i napiłem„? Czemu nie, odpowie gospodarz, z całego serca, tylko mi proszę powiedzieć swoje nazwisko. Oszust nazwisko wymienił, a gospodarz zapisał je na tablicy, która na widocznem wisiała mieyscu, mówiąc potém: żeby zaś Panu nie było przykro, że jego imie jest na samym widoku, tedy proszę niech Pan zdeymie płaszcz, a ja nim zakryję tablicę dopóty, dopóki mi Pan nie zapłacisz.

Pewny Jegomość wielki polityk, a więcey jeszcze roztargniony, czytał chciwie gazetę: w tym żona podaje mu kawę i sucharki. Zajęty całkiem czytaniem, bierze Dodatek zamiast sucharka, macza go w filiżankę i je. Żona to spostrzegłszy, rzecze: „Kochany mężu, cóż ty robisz? wszakżeś ty zjadł dodatek do gazety„? „Ach prawda, odpowie mąż, dla tego mi też tak bibula-„sto smakował„.

Pewien lubiący zażywać tabakę, zbliżył się do otwierającego tabakierkę. „Czy WP. bierzesz tabakę? zapytał się go właściciel tabakierki. „Biorę, odpowiedział„. Ale WP. bierzesz tylko, a ja kupuję; i niedał mu zażyć.

Jeden oyciec zapytał się raz cztéroletniego syna: Coby mieć wolał, siostrzyczkę, czy braciszka? „Jeźli to Tacie wszystko jedno, odpowiedział chłopczyna po chwili namysłu, tobym naylepiey wolał konika".

Państwo Zwieźli do Krasnego-stawu małego synka, żeby i on zobaczył Króla, który tamtędy miał przejeżdżać. W drodze chłopczyna spytał się: „Co jest Krasnystaw„? „to małe miasto, odpowiedział mu oyciec„. A król„? „To wielki Pan" „A kiedy on wielki, jakże się w małém mieście pomieścić potrafi„? I długo mu rodzice tłumaczyć musieli, że inna jest wielkość miasta, inna wielkość człowieka.

Podróżny idący piechotą, spotkał w drodze żyda i mówi do niego: „Pożycz mi talara, dam ci na zastaw móy płaszcz pod

przepadkiem, jeżeli go dziś niewykupię. Zyd pod tym warunkiem pożycza talara i bierze płaszcz w zastaw. Przy końcu dnia, gdy dochodzą obadwa do miasta, podróżny oddaje żydowi talara i płaszcz swóy odbiera, mówiąc: „Dobrze żeś mi ten płaszcz aż tu przyniosł, bo mi go ciężko było dźwigać„.

Do jednego chudego poety przyszedł wierzyciel i dopominał się o swoję należytość. Poeta mając głowę nabitą swoją Trajedyją zawołał na wierzyciela: „czego tu stoisz *wrogu*„. „Mości panie, odpowiedział wierzyciel, ja nie w rogu, lecz na śrzodku pokoju stoję.

Gdy jednego, który nie umiał po francuzku, zapytano tymże językiem, wiele jest kościołów w pewném mieście? zmieszał się niezmiernie niewiedząc co wyrzec — Przyjaciel podaje mu *cinq*, (czyta się sęk) prawda, że sęk, tamten odpowiedział, i to niemały, bo niewiem, o co się pytają.

WIADOMOŚĆ

O pożarach przez się powstających, i ich przyczynach.

Wytłumaczenie przyczyn samo-pałów, czyli pożarów przez się powstających, powinno bydź ważną okolicznością dla Obywateli, gdyż wiadomość o takich fenomenach zniesie częstokroć trafiające się porozumienie, jakoby kto skrycie założył ogień, i niewinność może bydź na potém uwolniona od srogiego prześladowania.

Pomijam tu umyślnie znajome chimistom sam-opały powietrzne *Pyrophorus*, które robią się z hałunu, węgli, mąki, miodu, i t. p. Te nie należą właściwie do naszego zamiaru, powinny tu jednak bydź wspomnione razem z innemi dla większego przyczyn objaśnienia.

W królestwie mineralném trafiające się samo-pały: w kopalniach węgla kamiennego, hałunu i w kupach torfowych, jako też innych im podobnych, są już dostatecznie wiadome, i ich przyczyny wytłumaczone, dla tego tu dosyć jest tylko wspomnieć o nich.

Daleko są ważnieysze, a mniey wiadome samo-pały, które pochodzą z ciał źwierzęcych i roślin. Te to postanowiłem tu jak naykróciey przełożyć; bo jak mi się zdaje, wiadomość ta, może bydź bardzo użyteczna dla społeczności i służyć do odwrócenia wielkich, a dosyć często trafiać się mogących niebezpieczeństw.

Przytoczenie jednego przykładu, objaśnia to: Aptekarz P. Rüde w Bautzen, kazał ogłosić przez uwiadomienie tygodniowe w Lipsku roku 1781, że nieraz zrobił samo-pał *pyrophor* z żyta, otręb i hałunu. Nie długo potém trafił się był pożar wielki w blizkiey wsi Nauślic, i powiadano, że się był wszczął w oborze przy jedney krowie chorey, którą opatrywano. Pan Rüde wiedział, iż ludzie wieyscy dla spędzenia z karku bydląt, wielkich gruczołów, zwykli byli przykładać otręby prażone. Wiedział on, że hałun i żytne otręby, w pewney mierze pomieszane, robią *pyrophor:* Trzeba tedy było jeszcze doświadczyć, czyli same otręby żytne nie mogłyby uczynić tegoż. Uprażył tedy cokolwiek żytnych otręb tak, że nabyły koloru kawy mletey; potém zawiązał je w chustkę płocienną. Po kilku minutach począł z owey chusty wychodzić dym wielki i swąd oznaczający, że się paliło. Nie zadługo chusta zczerniała jak próchno, a otręby rozpalone jak węgle poczęły z niey wypadać, zbiwszy się do kupy, jak jakie

kule. P. Rüde powtórzył toż samo doświadczenie po kilka razy z podobnym zawsze skutkiem. I któż będzie wątpił o tym, że częste pożary, które się trafiają w oborach, gdzie bydłu przywiązują prażone otręby do nabrzmiałych karków, pochodzą z zapalenia tychże otręb, kto zaś niewie o tém, naturalnie posądza bliźnich swoich, i mniema, że ogień skrycie i ze złości podłożono.

Montet opowiada w *Mémoires de l'Acad. de Paris* 1748, że źwierzęce substancye w pewnych okolicznościach mogą się same zapalać; dowodem są tego: czasem zapalające się kupy gnoju. Nawet niektóre materyje wełniane *Kayser-Zenge*, które w Sewennes robią, zapaliły się same przez się i na węgiel spaliły. To trafia się dosyć często z innemi materyjami wełnianemi, kiedy pod czas upałów letnich, w jakiey izbie nie bardzo przewiewney leżą na kupie.

Roku 1781 w miesiącu Lutym w mieście A... manufakturami kwitnącém, u jednego Pończośnika trafił się podobnyż pożar, gdy wełna już czesana, która leżała na kupie w jedney izbie zamknięty, przez którą mało co powietrze przechodziło, sama przez się zapaliła. Ta wełna była po trochu kupowana i dla niedostatku mieysca na kupę kładziona i nogami deptana, żeby się jey jak naywięcey zmieściło. Że ta wełna czesana, do którey, jak wiadomo, przy czesaniu, biorą cokolwiek oleju rzepakowego i trochę masła, sama przez się zapaliła, było to zaprzysiężono od wielu świadków. Jeden z świadków przydał do tego: że także przed dziesięcio-laty trafił się podobnyż pożar u jednego Pończośnika, który wełnę swoję czesaną, upakował był w beczkę, chcąc ją gdzieś posłać. Wełna ta zapaliła się wewnątrz i w pył obróciła, a jest rzecz pewna, że przy jey pakowaniu nie było ani ognia, ani światła. Zaczym i wyżey wspomniony pożar trafił się z teyże samey przyczyny.

Podobnież zapewniają godni wiary kupcy, którzy wełną handlują, że gdy zakupili wełnę wilgotną, i napchali nią magazyny swoje, zapaliła się sama przez się, i byłaby sprawiła wielki pożar, gdyby tego nie było postrzeżono zawczasu.

Że różne rzeczy z królestwa roślinnego, jako to: mokre siano, zboże, potaż, a czasem wilgotna mąka, same przez się rozgrzewają się i zapalają, jest już dostatecznie wiadomo. Mamy nawet już niektóre doświadczenia względem podobnych fenomenów, osobliwie, jak czytelnicy obaczą potém, że konopie, toż oley konopiany i lniany bardzo często bywały powodem do straszliwych pożarów. *Montet* mówi: że w roku 1757 w Brest powstał ogień w magazynie z jednego żagla *prelart* nazwanego, którego jedna strona była namazana smołą, olejem, i który według wszelkiego domysłu sam przez się zatlał. Wielkie jest podobieństwo, że często trafiające się wielkie pożary, których żadnym sposobem nie można doyść przyczyny, pochodzą z tych to samo-pałów.

Doświadczono, że w manufakturze Lin i niektórych domach drewnianych trafiał się często pożar, lubo nie było naymnieyszego śladu, żeby miał bydź podłożony ogień od kogo; niedługo zaś potém okazało się, że w fabryce lin okrętowych, przyczyną pożaru było mnóztwo konopi, które z nieostróżności były polane olejem, zkąd je miano za zepsute, bardzo je tanie przedano do fabryki i w niey chowano. Ubodzy mieszkańcy przyległych domow drewnianych nakupili były także takich konopi, chcąc niemi zatykać szpary w ścianach swoich.

Również zajął się był ogień w jednym sklepie napełnionym futrami, gdzie niewolno mieć ani światła, ani ognia i drzwi do nich były zawsze żelazne; nakoniec docieczono prawdziwey tego ognia przyczyny; a ta była, że kupiec futrami handlujący, w wieczor przed pożarem, dostał był pakę nowych woskowanych obiciow, i zostawił ją w sklepie, która pokazała się naybardziey napalona.

Jeszcze świeższy stał się przypadek, o którym także nieco wspomniemy: w nocy z dnia 20 na 21 miesiąca kwietnia 1781,

zajął się był ogień na woienney fregacie *Marya*, która z wielu innemi okrętami w porcie pod Kronsztadtem stała na kotwicach, jednakże zaraz był ugaszony; gdy po uczynionym bardzo ścisłém śledzeniu, nie można jednak było dociec, zkąd się wziął ten ogień. Leczże tedy tak ze śledztwa, jako też z wysłuchania świadków i pilnego przepatrzenia, pokazało się, że w izdebce szypra znaydowała się paczka sadzy z oleiem rozrobionych, która, jak przy gaszeniu postrzeżono, z siebie skry wydawała; przeto Graf *Czerniszew* postanowił czynić różne doświadczenia, aby doyść, czyli pokost z oleju konopnego pomieszany z sadzami Rossyyskiemi i w żagiel zawiązany, może się sam przez się zapalić.

Wsypano tedy czterdzieście funtow sadzy w ieden kubeł, i wlano do nich około 35 funtow pokostu z oleju konopnego, a gdy to przez godzinę postało, zlano potém oley. Pozostałe sadze trzymano ieszcze w kuble przez cztéry godziny, a potém je w jedną płachtę zawiązano, i położono tę pakę przy kajucie, w którey Officerowie przebywali.

Proba ta była uczyniona 26 kwietnia o jedénastey godzinie przed południem, w przytomności wszystkich do tego wyznaczonych Officerow, nazajutrz 27 z rana o godzinie 6, pokazał się już dym; przez małą dziurkę we drzwiach będącą, widziano, jak z owey paki dym wychodził. Jak tylko za otworzeniem drzwi dostało się do kajuty świeże powietrze, paka zaczęła się bardziey palić tak, iż płomień podnosił się do góry.

Gdy przekonano się dostatecznie o zapaleniu przez się tey mieszaniny, oznaymiono o tym Cesarskiey Akademii, która zatém zleciła Panu Adjunktowi *Georgi*, ażeby czynił względem tego przyzwoite doświadczenia.

Doświadczenia tego przezornego Chimika, są bardzo szacownym przydatkiem do wiadomości o reakcyi i skutkach ognia w fizyczney Chemii. Nie tylko one są dla tego ważne, iż okazują niebezpieczeństwo, które wynika z niedbałego obchodzenia się z témi substancyiami, ale też bardzo są znakomite dla okoliczności, które były powodem do tego nowego odkrycia.

Za nim przystąpiemy do opisania tych doświadczeń, musiémy tu uważyć: że Rossyyskie sadze są trzy lub cztéry razy cięższe, grubsze i tłuścieysze, niż pospolite niemieckie nazwane *Kien-Rahm*. Rossyyskie robią się w *Ochta* pod Petersburgiem, pod *Moskwą*, toż pod *Archangelem*, i t. d., w małych drewnianych budach, z łuczywa smolnego i kor brzozowych, zbieraią je w garkach bezdennych jedne nad drugiemi postawionych. Sadze delikatne niemieckie nazywaią w Rossyi sadzami holenderskiemi. Kiedy potém mówić się będzie o oleju, zawsze się przez to będzie rozumiało oley lniany, a osobliwie konopny. Pokost kiedy robią, przydaią do każdych pięciu funtow oleju pięć łotow minii i razem gotują. Do obwijania tey samo-palney kompozycyi, Pan *Georgi* używał zawsze grubego płótna konopnego i zawsze pojedyńczego, a nigdy we dwoje zwiniętego. Mieszanie zaś pokostu z sadzami, zawsze się działo w wielkim drewnianym szafliku, w którym też póty stały nienakryte, póki nie były zawinięte w płótno.

Aby się nierozszerzać z pisaniem, przytoczę tu tylko znakomitsze doświadczenia, które się udały.

Do trzech funtow sadzy Rossyyskich nalano pomału pięć funtow pokostu z oleju konopnego, a gdy to oboje postało przez pięć godzin w naczyniu nienakrytym, zawiązano je w płótno. Sadze te od oleju zbiły się w bryłę, w którey niektóre części zostały wcale suche, jak przedtém. Gdy to zawiązanie poleżało w jedney skrzyni szesnaście godzin, postrzeżono jeden bardzo przeciwny i niby z jakiey zgnilizny pochodzący swąd, który nie był podobny do owego, jaki wydaje oley, gdy się gotuje. Chustka, w którey były owe sadze, w jednych mieyscach była nayprzód ciepła, a

potém gorąca i wydawała z siebie parę wilgotną. Po osiémnastu godzinach od zawiązania, jedne mieysce owey chusty zczerniało, poczęło z siebie wydawać dym, a nakoniec żarzyło się ogniem szczérym. Toż samo się stało w drugim i trzecim mieyscu; w innych zaś nie była nawet chustka ani ciepła. Ogień szerzył się pomału i wydawał z siebie dym gruby, sini, śmierdzący i bardzo kopcący. Gdy Pan *Georgi* owo zawiązanie wyjął z skrzynki i położył na posadzce kamienney, przez co dostało wolnego powietrza, podniosł się z niego z wielkim dymem płomień na pięć cali wysoko, i palił się bardzo leniwie. Niedługo potém w owey kompozycyi porobiły się małe rysy, z których wypadająca para zapaliła się płomieniem. Gdy chustę nieco rozerwał, zapaliła się nagle tak, że płomień podniosł się aż na trzy stopy; lecz wnet w tym zniżył się i zgasł wcale. Ogień zaś w sadzach żarzący się i palący, trwał sześć godzin. Popioł sini, gdy ostygł, ważył pięć i pół uncyi.

Pod czas innego ze wszystkim temuż podobnego doświadczenia co do pomieszania i wielości substancyi, zapalenie stało się dopiero w 41 godzinę po nalaniu pokostu do sadzy, ciepło pomnażało się przez trzy godziny, a potém pokazał się ogień.

To jest uwagi godna, że te doświadczenia prędzey się udają pod czas pogodny, niż dżdżysty, i ogień zaymuje się na ów czas prędzey.

Pod czas inney proby, do trzech funtow sadzy Rossyyskich, wlano trzy funty oleju surowego konopnego, a zapalenie się nastąpiło w dziewięciu godzinach.

Gdy zaś trzy funty sadzy niemieckich czyli holenderskich były zwolna półtora funtem pokostu z oleju konopnego na puszczone, dopiero w siedémdziesiąt godzin kompozycyia zaczęła się zagrzewać i swąd wydawać. Pomału zagrzewała się coraz bardziey i wydawała z siebie wielką parę, która jednak niezapalała się, ale tylko była wilgotna. Ta reakcyia trwała trzydzieście sześć godzin, pod czas którey ciepło było raz mocnieysze, drugi raz słabsze, a nakoniec wcale ustało.

Sadze z pieca czyli z komina, na którym osobliwie palono drzewa brzozowe, były podobnież z pokostem konopnym zwolna zmieszane i związane, ale kompozycyia była wcale zimna i spokoyna.

Sadze Rossyyskie, z podobnąż wielością terpetynowego oleju pomieszane, nie okazały naymnieyszey reakcyi lub ciepła.

Oley brzozowy, czyli dziegieć w równey mierze z sadzami Rossyyskiemi, tak, jak wyżey, pomieszany i zawiązany, zaczął prawda bydź ciepłym i wydawał z siebie swąd przykry, ale to niedługo trwało.

Z tych doświadczeń Pana *Georgi*, wiadomo jest teraz aż do przekonania, że sadze z olejem pomieszane zapalają się same przez się, w pewnych okolicznościach, osobliwie następujących:

Między różnemi, z któremi czyniono doświadczenia, udawały się proby z sadzami grubszémi, tłuścieyszémi i cięższémi, prędzey i pewniey, niż z delikatnémi i bardzo miałkiémi sadzami niemieckiemi, lub sadzami kominowemi. Co zaś do oleju, udawały się one dobrze tak z gotowanym, jak surowym. Względem zaś proporcyi sadzy do oleju, ta była bardzo różna, tak, że w pomyślnych doświadczeniach zapalały się sadze z dziesiątą, piątą, trzecią, a czasem z równą, lub połową większą, lub mnieyszą częścią oleju. Wszakże, jak Pan *Georgi* uważył, więcey tu zawisło od sposobu, którym się dzieje to pomieszanie i manipulacyi, niż od wielości substancyi. Naybardziey zaś wpływa w to pora czasu, gdyż pod czas wilgotney, choć kompozycyia wspomniona, już się była zapaliła, znowu ostygła.

To jest rzeczą bardzo osobliwszą, że lubo od tylu wieków oley z sadzami po milion razy w różney proporcyi i do różnych potrzeb mieszano, jednakowoż nigdy niepostrzeżono tego, że się same przez się mogą zapalać. Pewnie i teraz puszczonoby

to było mimo siebie, gdyby nie dano na to powodu do zastanowienia się nad tą okolicznością.

Muszę tu jeszcze wspomnieć o jednym samo-pału, który niedawno odkrył Aptekarz Pan *Hegemann* w *Bremen*, preparował on już przedtém gotowany oley zwyczayny z szalejem. Już była z niego prawie wszystka wilgoć wyparowała, gdy dla innego zatrudnienia musiał był odeyść i oley przy ogniu zostawić. Przez co oley ów był nadto przepalony, tak, iż ziele szaley spaliło się w nim prawie na węgiel. Oley utracił swóy kolor zielony i zczerniał nieco. W tym stanie zaniesiony był do ogrodu, i w tyle domu na wolnym powietrzu postawiony.

W pół-godziny Pan *Hegemann* przyszedłszy na to mieysce, gdy rozumiał, że oley już był dawno wystygł, postrzegł tam dym wielki. Zadziwiony tym, gdy bardziey uważa, zkądby to pochodziło, dociekł, że dym niewychodził z oleju, ale z liścia i kłąbków szalejowych, które jeszcze były pozostały w sitku drócianym po przecedzeniu.

Wzruszył tedy ów szaley w oleju smażony, i począł w niego dąć mieszkiem, od czego zapalił się płomieniem. Gdyby owe sitko z szalejem było blizko ognia, to mogłaby skra jaka wpaść do niego i bydź przyczyną zapalenia tego; ale się to nie stało, lecz szaley w oleju przesmażony sam przez się zapalił. Pokazuje się więc i ztąd, jak ostróżnie trzeba sobie postępować z podobnym przepalaniem olejów, aby niedać przyczyny do pożaru i nie posądzać o to innych ludzi.

Zaś w *Ryszel* Pan *Seladin* Doktor i Pan *Carothe* Aptekarz doznali tego, że wyciśnione różne zioła, które były z olejem, słoniną i łojem baranim, dobrze ztarte i pomieszane dla zrobienia z tego maści i w woreczku do przecedzenia zostawione, nayprzód zaczęły z siebie wydawać dym wielki, a potém się wcale zapaliły same przez się.

Nakoniec jeszcze czyni się jednę ważną uwagę, która okazuje, jak trzeba bydź bardzo ostróżnym, żeby niekłaśdź blizko siebie różnych roślin wilgotnych, i nie dobrze wysuszonych. Pan *St. Turmenies* arędujący dobra *Henouiville*, musiał był zwieść do stodoły owies mokry. To czyniło go bardzo niespokoynym, gdyż wiedział, że w jego sąsiedztwie zboże mokre zwiezione zapaliło się było przed kilku laty. Codzień tedy chodził do stodoły dla zobaczenia, coby się z jego owsem działo. Pan *Turmenies* niepoprzestał tey ostróżności przez trzy tygodnie; ale nakoniec niektórzy z dawnych parobków owey majętności, wyperswadowali mu, że się nie miał czego obawiać, jakoż zdał on się już zapomnieć o tém; aż ogrodnik idąc 26 Decembra 1784 roku do sklepu, w którym owoce były schowane, o jedénastey godzinie przed połudnием postrzegł dym wielki, który wychodził przez jednę rysę będącą w ścianie stodoły. Widząc to pobiegł na folwark i zawołał ludzi na pomoc, gdy ci razem z nim weszli na owies niepostrzegli żadnego dymu, ale uczuli gorącość. Zaczęto tedy snopki rozrzucać z kupy: ledwo co kilka snopkow zrzucono, aż gorącość pomnożyła się znacznie, choć ognia nie było widać. Nakoniec, gdy warsztę zrzucono aż na trzy, cztéry łokcie ku ziemi, pokazał się ogień. Ten gdy zalano i wszystkie snopki wyniesiono, spod sam pokazał się tak suchy, gorący, iż do niego nie można było ręki przyłożyć. Było to wielkie szczęście, że ogień, który się był zebrał do samego śrzodku warszty, zawczasu postrzeżono, gdyż nie tylko cała stodoła, ale też folwark, wieś i część dworu byłaby w perzynę obrócona.

Podobnież możnaby tu przywieść kilka doświadczeń, jako siana niedosuszone na kupę złożone, zapalają się i pożary wielkie sprawują.

UWAGI NAD ŻYCIEM LUDZKIÉM.

Praca jest matką wszystkich cnot, tak, jak próżnowanie rodzi wszystkie występki. Praca umacnia ciało, utrzymuje go w czerstwości, przedłuża życie, czas skraca, dla tego, że z ustaw przyrodzenia wypływa. Przeciwnie próżnowanie nosi na sobie cechę kary, rodzi bowiem miękkość i tęsknotę, choroby i nędzę; przez niego bogacz wprawia się w złe skłonności, a nędzarz zbrodniarzem się staje.

Ludzie przepędzają na tém krótkie swe życie, iż pragną tego, czego nie mają; źle używają to, co posiadają, i żałują tego, co utracają.

Ten, co latem przepędza cały poranek w łóżku, równie wielką i niepowetowaną ponosi stratę, jak ten, którego młodość na próżnowaniu przechodzi.

Nałogi niszczące nasz majątek, niszczą zarazem i nasze zdrowie, tak, iż jedno nieprzeżyje drugiego.

Skąpy zbogaca się, zdając się bydź ubogim; rozrzutny ubożeje, wydając się bogatym.

Drzewa użyczają nam cienia w lecie, a ogień dają w zimie; podobnież cnota łagodzi zapał nasz w młodości, a ogrzewa i pociesza na starość.

Wystawne życie przy małym dochodzie, podobne jest do wielkiego mostu na małym strumyku.

Złego człowieka nikt nie żałuje w nieszczęściu, ani mu ręki pomocney nie poda. Oto jest kara sprawiedliwa, iakiey doznają ci, którzy ludziom źle robili.

Naylepszym przyjacielem jest ten, który w nas wléwa nienawiść występku i miłość cnoty

Naytrudnieyszą ze wszystkich nauk, jest nauka poznania siebie samego.

Nienasycony w swych żądzach człowiek, musi nakoniec przestawać na garstce ziemi.

Bądź skromnym i pokornym w młodości, a będziesz szanowany na starość.

Każdy z ludzi żyje pysznym, bo każdemu miłość własna pochlebia; a umiera niewdzięcznnym, bo nigdy się Bogu, a często i ludziom nie wypłaci.

Zdrowie byłoby naywiększym skarbem dla nas, przecież my go niszczémy, jedząc bez łaknienia, pijąc bez pragnienia, śpiąc bez potrzeby, i gniewając się bez miary.

Kiedy dobro istotne, albo pozorne porusza w nas miłość własną, w tym razie rozum powinienby rozeznawać, i miarkować jey zapędy; ale jakże często, gdy myślimy, że on nam panuje, namiętność, jaka rozumu pochlebnica, rządzi człowiekiem.

Troskliwość serca, dobra natura dla jego dobra udzieliła człowiekowi, i kto nie ma serca skłonnego do litości, mało mieć może cnoty.

Mądrego rany rozum prędko zagoi, w tenczas, kiedy głupi czasu długiego potrzebuje.

Dogadzanie miłości własney, musi bydź często skrzywdzeniem cudzey; tak niedba pieszczoch fortuny, że się komu naygorzey dzieje, byle on sobie dogodził.

Gniew, to krótkie szaleństwo, że z siebie ślepém jest, nigdy dobrze nie poprowadzi; dla tego odłóż na potém do czego cię porywczość gniewu zaraz pociąga, niepodżegay gniewu słowami, ale słowami twemi poskramiay: tyle przynaymniey mocy nad sobą mając, ażeby ten zapał całe źwierzęcy, rozumu twego z domu niewygnał.

Rozpusta słodką jest z siebie, i początki drogi jey kwiatem usłane; ale zawistna ta polubienica odrywa człowieka od wszystkiego, i sama tylko chcąc nad nim panować, nieużytecznym go ziemi ciężarem robi: a tym czasem krótka jey droga kwiatem usłana kończy się, i okropne skutki rozpusty dobijają przed czasem młodzieńca wyniszczonego.

Znay siebie, a znać będziesz i innych

28

ludzi: oto wielka zasada towarzystwa, bo czego sobie nieżyczysz, tego drugiemu czynić nie będziesz.

Czyń dobrze innym, ile tylko wydołasz, bo nad tę jeszcze wielkość, którą pokazał człowiek w przyozdobieniu ziemi tey, większym jest każdy, który wielu dobrze czynił.

Żebyś spokoyność duszy, jak można zyskał, pogardzay ślepémi losami; nie miey wiele zatrudnienia, i wiele nadziei.

Chciey to, co mieć możesz snadnie, a będziesz miał to, co zechcesz.

Prawdziwa przyjaźń nie może bydź tylko między dobrymi, a źli ludzie, ani między sobą, ani z dobrymi sprzyjaźnić się nie mogą, tak, jak drzewo proste z krzywém, albo dwa krzywe nigdy się ściśle nie złączą.

Szczerości obietnice, są skutkiem, jey dary nabyciem, rodzi się w sercu, a przebywa w ustach.

PACIERZE.

Legenda.

(Wyjątek z dziejow Dobroczynności Wileńskiey).

O jak jest piękny widok jeziora!
W letniey pogodzie, śród cisze,
Kiedy je z lekka powiew wieczora,
Jak do snu zda się kołysze.
O jak się wdzięcznie głuchy szum fali,
W uchu patrzących rozlega!
Gdy błękitniejąc w mglistey oddali,
Powoli mdleją u brzega!
Taką się niebo śmiało pogodą,
Lekko tchnął powiew wieczora,
Gdy raz sędziwy kapłan nad wodą
Cichego jechał wieczora.
Ostatni brzeżek dzienney pochodni
Już się za szczyty gór schował,
I blado tylko promyk zachodni
Spokoyne wody malował.
Wzniosłszy wzrok w niebo kapłan pobożny,
Świętemi zważał myślami:
Jak ten bydź musi dobry, wielmożny,
Kto niebo zasiał gwiazdami;
Kto wiedzie słońca ogniste biegi,
I blady księżyc koleją;
Kto nalał morza w głębokie brzegi,
Z których się wyprzeć nieśmieją.
Czyją się sprawą ziemia zieleni,
Dzień świeci ciemnieją noce;
Kto kwiatki wiośnie, kto dał jesieni
Ziarna i słodkie owoce.
Za czyjém „stań się! wszystko się stało;
Czyjém się tchnieniem świat stworzył.
Tak dumał kapłan i myśl zdumiałą,
Przed wszechmocnością ukorzył.
A gdy po chwili na szklanną wodę
Znowu ciekawe szle oczy:
Postrzegł wieśniaka, a ten przez kłodę
To skoczy, to znów przeskoczy:
„To tobie Boże, za każdym skokiem,
„A to mnie, Boże, wyrzecze:
Zdziwiony kapłan takim widokiem;
„Co czynisz: spyta człowiecze?
„Modlę się — „Jakto? kapłan zawoła:
To ty nie umiesz pacierza?
Alboż to u was niema kościoła,
Alboż to niema pasterza?
„Niewiem, z dzieciństwa śród tego lasu
Sam jeden żyję, a w drogę
Nigdy niechodzę, bo niemam czasu,
A chwalę Boga, jak mogę,
„Czy zbieram kłosy, czy ziarno sieję,
Czy grabię siano do stogu,
Czy słońce świeci, czy słota leje,
Za wszystko dziękuję Bogu „.—
Zdziwiony kapłan takiey prostocie,
Jął mu wykładać pacierze;
Uczył Oycze nasz, Zdrowaś i Wierzę:
Mówił o Bogu i cnocie,
A gdy już mniemał, naukę świętą,
Że mu w pamięci zostawił:
Powtórzył jeszcze, pobłogosławił,
I kończył drogę zaczętą.
Już wolnym biegiem po żółtym piasku
Okrążył brzegi jeziora,
Kiedy się w pełnym podniosła blasku
Z zagóry gwiazda wieczora.
Przez lazurowe niebios przestworze,
Płynąc w potokach światłości,
Promień iey lśni się na dnie w jeziorze,

Jak pamięć szczęścia w przeszłości.
Jasność jey zda się do dna przybita,
Jak w sercu prawego cnota,
Trwa zawsze w mieyscu choć się wir chwyta,
Chociaż nią fali bieg miota.
Jak lekki tuman słońcem ciągnięty
Wznosi się z łąki nadwodney,
Tak się do nieba wzniosł kapłan święty
Na skrzydłach myśli swobodney.
W tém nagle słyszy wołanie w dali;
Lecz cóż to razi go trwogą?
Spóyrzy, o cuda! po wzdętey fali
Wieśniak suchą bieży nogą.
„Poczekay oycze, poczekay! woła:
Powtórz mi swoje pacierze,
Coś mi wprzód mówił, niepomnę zgoła,
Choć chciałbym umieć je szczerze „.
Lecz kapłan widząc dziwne dowody,
Jak go w swey łasce Bóg chowa;
Rzecze mu: „synu! modl się jak wprzódy,
Serce Bóg ceni, nie słowa.
Przed jego tronem pierwszeństwo biorą:
Pokora, cnota i praca „—
Rzekł, a szczęśliwy znów przez jezioro
Bezpiecznie wieśniak powraca.

FRASZKI.

Fortuna jeździ na jedném kole, a bida na dwóch, dla tego też nas bida częściey dojeżdża.

Potrzeby wynaleźli szmuklerze, a pożyczka jest tak dawna, jak arytmetyka, bo zwykle w rachunkach mówi się cztéry od trzech nie mogę; pożyczam i kwita.

Gdy pewnego zapytano, czemu się nie żeni z swoją kochanką, u któréy zawsze przebywa? odpowiedział: „A gdzieżbym ja potém wieczory przepędzał, gdybym się z nią ożenił.

Niema dziwu, że ciężko wygrać na loteryi, bo *koło-szczęścia* losy nasze obraca, to jest, koło niego, nie w samém szczęściu.

Chustka tyftykowa więcey zabierze w siebie zboża, niż naywiększy wor na świecie.

Towary nie mogą się przedawać *tanio*, bo jadą drogo.

Dziś niemówi się mam lat 40ście, tylko mam rok 22gi, to jest drugi *dwódziesty;* a jak przeydzie lat sześćdziesiąt, to się powie bez kłamstwa, mam rok 23ci, czyli trzeci dwódziesty.

Chińczykowie dziwią się, że ich poważna herbata, bywa zą granicą tańcującą.

Farsa, robienie farsy, znane już było i u starożytnych, wszak Lukan pisał farsalliją.

Dla oszczędzenia świec, dają niekiedy wieczory w południe.

Kto ma dwie nogi, można mu powiedzieć: „Upadam do nog pańskich„, ale kto ma jednę, to się mówić powinno: „upadam do nogi pańskiey.

Ponieważ nie mówią *ożonić się*, tylko ożenić się, więc niepowinno się też mówić żona, ale *żena*, zdaje się nawet, że to imie będzie właściwsze, bo w małżeństwie zwykle jest niejaka *żena*, a przynaymniey mąż musi się żenować, nim jakie głupstwo zrobi.

Dwa są rodzaje piesków, taxy małe i taxy duże, taxy małe podobają się kupującym, taxy duże przedającym.

Co to za szatan ten interess? że wszyscy za interessem chodzą, każdy interess ma, z interessem przychodzi; dawniey człowiek sam odwiedzał bez interessu. Chyba, że teraz tak się rozmnożył ten interess.

Pewny literat bardzo gładko przelewa płody węgierskie na polski język. Edycyja zawsze jest in quarto, pełno w niey wiretek; oprawa zaś w hucie robiona.

Cnota musi to bydź niezmiernie stara

dama, bo wszyscy ją poważają tylko, a nikt jey niechce.

Ponieważ narzekają na wydatki, expensa, koszta, więc postanowiono, aby odtąd nikt niekosztował, tylko od razu wypił.

Ci ichmość, którzy tylko patrzą, z którego komina się kurzy, powinniby naybardziey podymne płacić.

Kruk żyje dość długo, choć kradnie; a baranek i wełną się nieokupi.

Kobietom nie można powierzać sekretow, bo mają uszy przekłóte.

WIADOMOŚĆ

O pismach peryodycznych w języku polskim wychodzących w Ru 1828.

W WILNIE.

1, *Dziennik Wileński*, Przeznaczony jest do ogłaszania rzeczy naynowszych: z historyi, statystyki, jeografii, podróży, ekonomii, handlu, prawa, pedagogii, wymowy, literatury, oraz nauk i sztuk z ich przystosowaniem do rolnictwa, rękodzieł, rzemiosł, gospodarstwa i przemysłu, niemniey też wiadomości ściągających się do spółczesney historyi nauk. Rzeczy te obeymują się w pięciu osóbnych oddziałach, jakoto: 1) Literatury nadobney, 2) Historyi, i literatury, 3) Umiejętności i sztuk, 4) Nauk stosowanych, i 5) Nowin naukowych. Wszystkie te oddziały składają na rok tomow siedm, a Numerow dwanaście. Każdy numer wychodzi ostatniego dnia miesiąca Cena prenumeraty na rok jeden, z przesyłaniem pocztą rubli srebrnych dziesięć, na mieyscu w Wilnie bez przesyłania pocztą rubli srebr: siedm i pół.

2, *Kuryer Litewski*, Gazeta spółczesnym rzeczom politycznym poświęcona, wychodzi trzy razy na tydzień, w poniedziałek, we środę i w piątek, po dwa i więcey arkuszy in folio. Prenumerata na rok cały z pocztą rubli czternaście srebrem, na mieyscu w Wilnie rub: dziewięć. Oba te pisma wydaje P. Antoni Marcinowski.

W WARSZAWIE.

3, *Rozrywki dla dzieci*, Wydawane przez Pannę Klementynę *Tańską* raz na miesiąc. Pismo wzorowe nie tylko dla dzieci wielce pożyteczne, ale i dla osob doyrzalszych, każdego stanu, płci i wieku rzetelną przyjemność przynoszące. Zaczęło wychodzić w roku 1824, zawiera wspomnienia narodowe, powieści historyczne i moralne, wyjątki z celnieyszych dzieł polskich, *i t. p.*

4, *Izys Polska*, Czyli dziennik umiejętności, wynalazków, kunsztów i rękodzieł, poświęcony krajowemu przemysłowi, tudzież potrzebie wieyskiego i mieyskiego gospodarstwa, raz na miesiąc wydawany przez P. Lelowskiego. Pismo wiernie celowi swemu odpowiadające, day Boże, żeby u nas wielu znalazło czytelników; nie małoby z niego korzyści odnieśli.

5, *Sylwan*, Gospodarstwo lesne obeymujący, wychodzi cztéry razy na rok.

6, *Dziennik Warszawski*, Literaturze i naukom poświęcony, przez J. K. Ordyńca raz na miesiąc wydawany.

7, *Kolumb*, Pamiętnik opisom podróży lądowych i morskich, naynowszych odkryć jeograficznych, wiadomościom statystycznym, oraz z témi w styczności zostającym poświęcony. Wychodzi dwa razy na miesiąc.

8, *Themis Polska*, Wyłącznie przedmiotom prawa poświęcone, a zatém wielce pożyteczne dla ludzi zaymujących się prawem, dla Urzędników, Sędziów i Adwokatow. Wychodzi raz na miesiąc.

9, *Śmieszek*.

10, *Motyl*. Oba te pisma lekką zabawę i rozrywkę mają na celu. Wychodzą w maleńkich kartach razy kilka na tydzień.

11, *Gazeta Polska*.

12, *Gazeta Warszawska.*

13, *Gazeta korrespondenta Warszawskiego i zagraniczna.*

14, *Kuryer Warszawski.* Te cztéry gazety wychodzą codzień i ogłaszają wiadomości polityczne, a niekiedy literackie. Przy gazecie Korrespondenta raz na tydzień wychodzą *rozmaitości Warszawskie* literaturze poświęcone. *Gazeta Polska* bardzo często wiele pięknych i pożytecznych wiadomości naukowych, oraz gospodarskich umieszcza; podobnież Warszawska i korrespondent o literaturze niezamilczają.

Gazeta.

15. *Monitor Warszawski,* Wychodzi pięć razy na tydzień. —

we Lwowie.

16. *Gazeta Lwowska,* a przy niey rozmaitości literaturze poświęcone.

w Poznaniu.

17, *Gazeta Poznańska.*

w Krakowie.

18, *Gazeta Krakowska.*

Wyliczone tu pisma peryodyczne prenumerować można w pocztamtach w Guberskich miastach znaydujących się; albo po skończonym roku zbiór całoroczny zakupić można u Księgarzów. Czytanie pism peryodycznych istotnie jest potrzebne i prawdziwie pożyteczne; ogłaszają one zazwyczay rzeczy nowe, wyjątki z dzieł nowych tak w kraju, jak za granicą, wydawanych; lub też dawnieysze mogące sprawić pożytek i rozrywkę. Kto odżałuje kilkanaście albo kilkadziesiąt złotych, które nieraz na marne może fraszki i na nic nie przydatne lekkomyślnie trwoni, a zechce sam, lub wspólnie z jakim dobrym sąsiadem zaprenumerować które bądź pismo peryodyczne, przeczytawszy one, dowie się wielu rzeczy, o których wprzódy niewiedział, znaydzie pożyteczną i przydatną w życiu wiadomość i naukę, udzieli jéy bliźniemu; a tak z małym kosztem będzie miał niemały pożytek, przyjemność i nader miłą zabawę.

SZARADY.

1, *Pierwsze* znaydziesz w liter rzędzie,
Kto daje, to *drugie* mówi,
Trzecim twarz się wyobraża,
Wszystko długo sławnym będzie,
Że własne życie naraża
Stając się strasznym Turkowi.

2, *Pierwsze* z *drugim* kolor znaczy:
Albo konia, albo klaczy,
Trzecim się miasto mianuje,
Zwykle we *wszystkim* modniś paraduje.

3, *Drugie* z *pierwszym* tak zowią pijacką biesiadę,
Można kark skręcić, gdy nie broni *trzecie,*
Wszystko było sławnym w świecie,
A ci co przy nim długą mieli radę,
Gdy już dość wysoko stali
Karków nadłamali.

4, *Pierwsze* gorące, a powoz *drugie;*
Wszystko zaś tém pięknieysze, iż bardziey jest długie,
Ozdobiony bywa w wianki
Strojąc hoże Krakowianki.

5, Logogryf.

Rodzę się w każdey krainie,
Z pięciu mych członkow utworzysz *naczynie;*
Odeym mi głowę, *postronek* obaczysz,
A gdy mi głowę i ogon zdjąć raczysz,
Masz na post smaczną *potrawę;*
Zmieszay me członki, uyrzysz *Rycerza,*
Co na woynach zyskał sławę,
I mędrca, co głowy zmierza,
Uyrzysz i *związek,* i ptaka co śpiewa,
I *rzekę,* co niemiecką krainę oblewa.

Odgadnienia.

1, Kanarys — 2, Karykiel — 3, Babilon — 4, Warkocz — 5, Glina, w którey są: Lina, Lin, Lan, Gal, Liga Gil, In. —

O ZAĆMIENIACH.

W tym roku dwa zaćmienia słońca i dwa zaćmienia księżyca przypadną dla mieszkańcow ziemi; z tych żadne w Europie nieda się widzieć.

EPOCHY.

Roku po stworzeniu świata.

Kaim zabija Abla - - - - - - - - - -	w 129.
Smierć Adama - - - - - - - - - - - -	930.
Ukaranie ludzi za złe życie potopem - - -	1656.
Rozeyście się ludzi w różne strony, i zakładanie różnych Narodów - - - - - - -	1757.
Powołanie Abrahama - - - - - - - - -	2083.
Józef sprowadza Oyca i Braci swoich do Egiptu - - - - - - - - - - - - - -	2254.
Urodzenie Moyżesza - - - - - - - - -	2438.
Moyżesz wyprowadza Izraela z Egiptu - -	2469.
Smierć Moyżesza - - - - - - - - - - -	2510.
Saul I. Król Izraelski - - - - - - - -	2909.
Dawid i Salomon - - - - - - - - - -	2992.
Smierć Salomona i podział państwa Izraelskie:	3026.
Założenie Miasta Rzymu - - - - - - -	3248.
Niewola Babilońska - - - - - - - - -	3390.
Wykład Biblii przez 70 Mędrcow - - - -	3720.
Narodzenie Chrystusa Pana - - - - - -	3949.

Roku po Narodzeniu Chrystusa Pana.

Wespazyjan podbija Żydow - - - - - -	w 69.
Zburzenie Jeruzalem i Kościoła - - - - -	70.
Upadek zupełny królestwa Izraelskiego - -	135.
Konstantyn W. Cesarz buduje Konstantynopol i przyymuje Wiarę Katolicką - - - -	333.
Upadek Cesarstwa Zachodniego, czyli Rzymskiego - - - - - - - - - - - - -	476.
Dobycie Konstantynopola i z nim upadek Cesarstwa Wschodniego, czyli Greckiego -	1453.

SWIĘTA I POSTY STAROZAKONNYCH.

STYCZEŃ
(*Od* 9 *Szwath do* 10 *Oder* 1*szy*).

5, Szabath Szyrah (Sobota pieśni).
7, Chamisza asar biszwath (piętnasty dzień miesiąca Szwath). Radosny.
22, Rosz chodesz Oder Ryszonh (Nów miesiąca Oder 1szy).
23, Drugi dzień Rosz chodesz.

LUTY
(*Od* 10 *Oder* 1*szy do* 8 *Oder* 2*go*).

5, Purym Koton radosny.
6, Szuszan Purym Koton.
21, Rosz chodesz Oder szeyny (Nów miesiąca Oder 2go).
22, Drugi dzień Rosz chodesz.

MARZEC
(*Od* 8 *Oder* 2*go do* 10 *Nisan*).

6, Post Estery Królowey.
7, Purym, (dzień wcale radosny ze zguby Hamana).
8, Szuszan purym (dzień w mieście Szuszan niegdyś stołeczném Perskiém) radosny.
23, Rosz chodesz Nisan (Nów miesiąca Nisan).

KWIECIEŃ
(*Od* 10 *Nisan do* 10 *Ir*).

5, Post pierworodnych.
6, Pesach, (dzień 1 Wielkanocy, czyli wyiście z Egiptu).
7, Drugi dzień Swięta.
8, 9, 10, 11, Cholhamoed (powszednie dni między świętami).
12, Siódmy dzień święta.
13, Ostatni dzień święta.

14, Isru chag (przydatek do święta). Radosny.
21, Rosz chodesz Ir (Nów miesiąca Ir).
22, Drugi dzień Rosz chodesz.
29, Taynes beab (Post niektórych Izraelitow w Poniedziałek).

MAY

(*Od* 10 *Ir do* 12 *Sywan*).

2, 6, Post we Czwartek i w Poniedziałek.
9, Lag baomer (33ci dzień od Wielkanocy). Radosny.
21, Rosz chodesz Sywan (Nów miesiąca Sywan).
23, 24, 25, Szelosze jeme hagbala (Przygotowanie się do przyięcia Praw Boskich). Radosne.
26, 27, Szewues (święto tygodniowe, to iest: 7 tygodni od święta Wielkanocy).
28, Isru chag (przydatek do święta). Radosny.

CZERWIEC

(*Od* 12 *Sywan do* 12 *Tamuz*).

19, Rosz chodesz Tamuz (Nów miesiąca Tamuz).
20, Drugi dzień Rosz chodesz.

LIPIEC

(*Od* 12 *Tamuz do* 14 *Ow*).

7, Post Szywe Oser betamuz (dzień zburzenia Jerozolimy).
19, Rosz chodesz Ow (Nów miesiąca Ow).
27, Szabath chazon (Szabath czytania Proroctwa i widzenia Izajasza).
28, Tysze beab, (to iest: dzień spalenia Kościoła Swiętego) żałobny, i post ścisły.

SIERPIEŃ

(*Od* 14 *Ow do* 15 *Elul*).

2, Chamisza asar be Ow (15 dzień miesiąca Ow). Radosny.
3, Szabath Nachmu (Sobota Pocieszcie się). Radosny.
17, Rosz chodesz Elul (Nów miesiąca Elul).
18, Drugi dzień Rosz chodesz.

WRZESIEŃ

(*Od* 15 *Elul do* 16 *Tyszry*, 5,590 liczący się u żydow od stworzenia świata).

16, Rosz Haszono (Nowy Rok 5,590).
17, Drugi dzień nowego roku.
18, Com gdaliohu (dzień postu za Gedeliaszem).
25, Jom Kipur, czyli dzień *expiracyi*, oczyszczenia się z grzechow.
30, Sukas (święto Namiotów).

PAZDZIERNIK

(*Od* 16 *Tyszry do* 17 *Cheszwan*).

1, Drugi dzień święta Namiotów.
2, 3, 4, 5, Cholhamoed (powszednie dni między świętami).
6, Hoszana Raba (Wybaw pomocą wielką).
7, Szemini Acereth (Osmy dzień zamknienia święta).
8, Symchath Thora (pocieszenie się z Zakonu Bożego).
9, Isru chag (przydatek do święta). Rados.
15, Rosz chodesz Cheszwan (Nów miesiąca Cheszwan).
16, Drugi dzień Rosz chodesz.
21, 24, 28, Post behab (post niektórych pobożnych Izraelitow w Poniedziałek, Czwartek i Poniedziałek).

LISTOPAD

(*Od* 17 *Cheszwan do* 17 *Kiślau*).

14, Rosz chodesz Kiślau (Nów miesiąca Kiślau).
15, Drugi dzień Rosz chodesz.

GRUDZIEŃ

(*od* 17 *Kiślau do* 18 *Teywes*).

Od 9 do 17, ośm dni Chanuka (odnowienie czyli poświęcenie Kościoła świętego).
14, Rosz chodesz Teywes (Nów miesiąca Teywes).
15, Drugi dzień Rosz chodesz.
24, Asore betewes (post 10 dnia miesiąca Teywes, w którym było pierwsze oblężenie Jerozolimy).

WIADOMOŚĆ KIEDY W GRODNIE POCZTA ODCHODZI.

Na trakt przez Białystok do Warszawy i do wszystkich Miast w tey stronie leżących, w Niedziele i Czwartki.

Na trakt przez Wilno do St. Petersburga i przez Lidę, Mińsk do Moskwy, Małey Rossyi i Wołynia, oraz do wszystkich Miast w tey stronie położonych; do Prus przez Wilno, Kowno i Jurborg, i przez Łososnę do Królestwa Polskiego, we Wtorki i Piątki.

Przyimowanie zaś na wszystkie powyższe trakty Korrespondencyi odbywa się w teź dni od godziny 7mey do 12tey z rana.

Jarmarki pryncypalnieysze Kraiowe i Zagraniczne.

Berdyczew: 1szy 13 Stycznia. 2, w N. Białą. 3, 12 Junij. 4, 15 Augusta. 5, 1 Listopada.

Bieszenkowicze: W dzień SS. Piotra i Pawła.

Bobroysk w Gubernii Mińskiey nowo-założone: 1szy, Na 3 Króle, to jest: od 6 do 20 Januar. 2, Na S. Mikołay, t. j. od 9 do 23 Maja. 3, Na Pokrowy P. Maryi, t. j. od 1 do 14 8bra, każdy po 2 tygodnie.

Chasłowicze: Dnia 24 Lipca.

Dołhinów: Na Wniebowstąpienie Pańskie.

Druja: Na 3 Króle.

Homla: Na Nowy Rok.

Janiszki: 1, Na Gromnicz. P. Maryi. 2, Na Srzodopoście. 3, Na Boże Ciało.

Jeziorosy: 1szy w Niedzielę pierwszą po Jarmarku Widzkim 3 Królskim. 2, 15 Augusta według nowego Kalendarza.

Iłukszta: 1szy na 3 Król. 2, na Grom. P. M.

Krasław: 1szy Od Niedzieli mięsopustney do wielkiego postu. 2, od 22 Julij do 1 Augusta.

Kalwarya: w Niedz. po Nawiedzeniu P. M.

Królewiec: 24 Junij według nowego Kalen.

Linków: w Niedzielę po Szkaplern. P. M.

Lubawicze: 1, Na 3 Króle. 2, W dzień SS. Piotra i Pawła.

Lipsk: 1, Na Nowy Rok. 2, 24 Apryla. 3, W d. S. Michała Arch. według now. Kal.

Oswiey w Guber: Witebskiey: 1, W ostatni Piątek przed Swiętym Piotrem. 2, Na Borysa, to jest dnia 24 Julii.

Ostrowno: Na Wniebowzięcie P. Maryi.

Płungiany: 1, w Poniedziałek zapustny. 2, Na narodz. S. Jana.

Poswol: Także w tym dniu.

Radoszkiewicze: W dzień SSS. Tróycy.

Rogów: w Niedzielę po Wniebowzię. P. M.

Rogoło: 1szy Na Wniebowstąpienie Pań. 2, Na Boże Ciało. 3, na S. Michał.

Sałanty: 1szy, na 3 Króle. 2, Na S. Maryą Magd: 3, Na S. Roch. 4, Na Aniołow Str:

Smorgonie: Na Srzodopoście.

Swisłocz: Po Zelwiańskim poczyna się.

Szkłów: 1, w N. Wstępną. 2, Na Boże Ciało.

Szczuczyn: 1szy na Maryą Magdalenę. 2, W dz. Symona Judy według nowego Kal.

Szaty: W dzień Swiętey Tróycy.

Szydłow: Na Narodzenie Panny Maryi.

Szymbórg: w Niedzielę po Wniebowz. P. M.

Uciana w Pcie Wiłkomier: 1, Na Gromni. 2, Na Wniebowstąp: Pań. 3, na Boże Ciało. 4, Na Aniołow Stróżow, ma tygodn. Jarm.

Warszawa: 1, w 2 Poniedz: po Ss. Fili: i Jakóbie. 2gi, w 3 Poniedz. po wszystkich SS., trwaią po 3 tygod. według now. Kalenda.

Widze: 1, w Niedzielę po 3 Królach. 2, Na. Srzodopoście. 3, Na N. P. Maryą Szkapler.

Wilno: Od 23 Apryla do 15 Maia corocznie.

Wiłkomierz: W dzień SS. Piotra i Pawła.

Worno: w Niedzielę po SS. Pietrze i Pawle.

Wysokie: W dzień S. Jakóba Apostoła według nowego Kalendarza.

Zelwa: W dzień Swiętey Anny według Kalendarza Ruskiego.

TABELA

Wschodu i Zachodu Słońca.

D.	STYCZEN.				LUTY.				MARZEC.				KWIECIEN.				MAY.				CZERWIEC.			
	wschód.		zachód.		wschód.		zachód.		wschód.		zachód.		wschód.		zachód.		wschód.		zachód.		wschód.		zachód.	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
1	8	12	3	50	7	17	4	42	6	13	5	44	4	59	7	0	4	2	7	58	3	25	8	35
3	8	10	3	52	7	13	4	47	6	8	5	52	4	56	7	4	3	58	8	2	3	25	8	35
5	8	8	3	56	7	9	4	52	6	3	5	57	4	52	7	8	3	54	8	5	3	24	8	35
7	8	5	3	57	7	4	4	6	5	58	6	2	4	48	7	13	3	52	8	7	3	24	8	35
9	8	0	4	0	7	0	5	0	5	54	6	6	4	45	7	17	3	49	8	12	3	23	8	35
11	7	56	4	4	6	56	5	5	5	50	6	11	4	40	7	21	3	45	8	16	3	24	8	36
13	7	52	4	8	6	50	5	10	5	44	6	16	4	36	7	25	3	40	8	18	3	24	8	36
15	7	48	4	12	6	43	5	15	5	39	6	20	4	32	7	29	3	38	8	20	3	25	8	35
17	7	45	4	15	6	40	5	19	5	34	6	24	4	28	7	35	3	35	8	22	3	25	8	34
19	7	43	4	17	6	35	5	24	5	30	6	30	4	26	7	36	3	33	8	26	3	26	8	33
21	7	39	4	20	6	30	5	29	5	27	6	34	4	20	7	39	3	31	8	28	3	28	8	32
23	7	31	4	28	6	24	5	33	5	20	6	38	4	16	7	43	3	30	8	28	3	30	8	30
25	7	26	4	27	6	22	5	37	5	17	6	42	4	12	7	47	3	29	8	30	3	32	8	28
27	7	24	4	33	6	18	5	41	5	12	6	48	4	9	7	50	3	28	8	30	3	34	8	26
29	7	22	4	37	—	—	—	—	5	7	6	53	4	6	7	53	3	26	8	33	3	36	8	24
31	7	20	4	40	—	—	—	—	5	3	6	58	—	—	—	—	3	25	8	34	—	—	—	—

D.	LIPIEC.				SIERPIEN.				WRZESIEN.				PAZDZIER.				LISTOPAD.				GRUDZIEN.			
1	3	30	8	22	4	30	7	30	5	36	6	22	6	43	5	17	7	45	4	13	8	22	3	36
3	3	41	8	18	4	33	7	24	5	40	6	18	6	48	5	12	7	49	4	11	8	23	3	35
5	3	43	8	16	4	38	7	20	5	44	6	14	6	52	5	18	7	53	4	9	8	24	3	35
7	3	46	8	14	4	42	7	18	5	48	6	10	6	56	5	4	7	55	4	6	8	25	3	35
9	3	49	8	11	4	46	7	14	5	53	6	5	7	0	5	0	7	57	4	2	8	25	3	34
11	3	51	8	8	4	50	7	10	5	58	6	2	7	4	4	56	8	0	4	0	8	26	3	35
13	3	54	8	6	4	54	7	5	6	2	5	58	7	9	4	50	8	3	3	56	8	25	3	36
15	3	57	8	2	4	56	7	1	6	6	5	53	7	13	4	45	8	6	3	54	8	24	3	37
17	4	0	8	0	5	2	6	56	6	10	5	48	7	17	4	40	8	9	3	50	8	23	3	38
19	4	4	7	55	5	7	6	51	6	16	5	43	7	21	4	35	8	12	3	48	8	23	3	39
21	4	8	7	51	5	12	6	46	6	21	5	38	7	24	4	34	8	14	3	46	8	22	3	40
23	4	11	7	48	5	16	6	41	6	25	5	33	7	28	4	29	8	16	3	44	8	21	3	41
25	4	14	7	44	5	21	6	36	6	30	5	28	7	33	4	26	8	18	3	42	8	19	3	43
27	4	17	7	39	5	25	6	34	6	34	5	22	7	37	4	22	8	20	3	40	8	17	3	45
29	4	20	7	36	5	29	6	30	6	38	5	19	7	41	4	20	8	21	3	47	8	15	3	47
31	4	24	7	32	5	34	6	26	—	—	—	—	7	44	4	15	—	—	—	—	8	13	3	50

